

BUITENLANDSE INSPIRATIE VOOR AANVULLEND NEDERLANDS MKB-BELEID

Eindrapport

Yvonne Prince

Arie-Jan van der Toorn

Rotterdam, 2 juli 2026

COLOFON

DIT IS EEN UITGAVE VAN

SEOR BV

© SEOR BV / ROTTERDAM, 2 JULI 2026

Niets van deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden verveelvoudigd zonder de voorafgaande toestemming van de uitgever en andere auteursrechthebbenden. SEOR is niet aansprakelijk voor gegevens die door derden werden verstrekt.

BUITENLANDSE INSPIRATIE VOOR AANVULLEND NEDERLANDS MKB-BELEID

EINDRAPPORT

CONTACTPERSOON

Naam	Yvonne Prince
Adres	Marconistraat 16, 6 ^e etage, 3029 AK Rotterdam
Telefoon	010 302 0500
Mobiel	06 4052 7014
Email	prince@seor.eur.nl

INHOUDSOPGAVE

VAN INZICHTEN NAAR AANVULLEND MKB-BELEID	3
1 INLEIDING	6
2 STARTUP ACT, ITALIË	8
3 INNOVATION NORWAY, NOORWEGEN	12
4 SMALL BUSINESS SUPPORT PROGRAM, NIEUW-ZEELAND	16
5 PLATO PROGRAMMA, BELGIË	19
6 SMALL BUSINESS DEVELOPMENT CORPORATION, AUSTRALIË	22
7 DIGITAL GATEWAY I.C.M. BÜROKRATT, ESTLAND	25
8 ACTION PROGRAMME FOR THE ELIMINATION OF ADMINISTRATIVE BARRIERS AND THE REDUCTION OF REGULATORY BURDENS BY 25%, SLOVENIË	29
9 SMARTER REGULATION PROGRAMME, VERENIGD KONINKRIJK	32
10 BANQUE PUBLIQUE D'INVENTISSEMENT, FRANKRIJK	36
11 WAT EN HOE MOGELIJK OVER TE NEMEN IN NEDERLAND?	40

VAN INZICHTEN NAAR AANVULLEND MKB-BELEID

Selectie van buitenlandse mkb-beleidsinitiatieven gericht op lacunes in het Nederlandse mkb-beleid

In dit rapport nemen wij u mee naar de volgende goede voorbeelden van mkb-beleidsinitiatieven in het buitenland die gericht en geselecteerd zijn op lacunes in het Nederlandse mkb-beleid:

- Stimulering van de ontwikkeling van innovatieve startups (Startup Act, Italië).
- Stimuleren van innovatie door mkb-bedrijven (Innovation Norway, Noorwegen).
- Specifieke beleidsaandacht voor kleine bedrijven tot 20 werknemers (Small Business Support Program, Nieuw-Zeeland en Small Business Development Corporation, Australië).
- Lerende intervisiebijeenkomsten voor mkb-ondernemers (PLATO Programma, België).
- Verbetering van de toegankelijkheid van de overheidsdiensten door de inzet van AI (Digital Gateway i.c.m. Bürokratt, Estland).
- Vermindering van de administratieve lasten (Action Programme for the elimination of administrative barriers and the reduction of administrative burdens by 25%, Slovenië, en Smarter Regulation Programme, Verenigd Koninkrijk).
- Verbetering van het financieringsaanbod om met name aan de middelgrote financieringsbehoefte van het mkb te kunnen voldoen (Banque publique d'investissement, Frankrijk).

Deze voorbeelden kunnen als inspiratie dienen om het mkb-beleid in Nederland verder te versterken. Van elk voorbeeld worden in dit rapport de volgende aspecten beschreven: naam van het beleidsinitiatief, doel en inhoud, periode, doelgroep, organisatievorm, financiering, en effecten voor het mkb. Op basis daarvan kunt u zich een beeld vormen van wat elk beleidsinitiatief beoogt, behelst en bereikt.

Inspiratie voor aanvullend mkb-beleid op basis van buitenlandse mkb-initiatieven die aldaar effect hebben

Na deze beschrijvingen gaan we op het eind van dit rapport in op welke inspiratie aan de buitenlandse initiatieven ontleend kan worden om mogelijk in het Nederlandse mkb-beleid over te nemen. Daarin komen alleen die buitenlandse beleidsinitiatieven terug waarvan empirische aanwijzingen erop duiden dat ze bijdragen aan beter bereik, gebruik of effectiviteit van beleid. Het betreft:

1. Eén centraal mkb-toegangspunt met actief accountmanagement voor (financiële) ondersteuning van mkb-bedrijven op het terrein van innovatie en groei, geïnspireerd op Innovation Norway uit Noorwegen.
2. Het stellen van een kwantitatieve doelstelling voor het percentage regeldrukvermindering, met aandacht voor de ervaren regeldruk door ondernemers, geïnspireerd op het regeldrukprogramma in Slovenië.
3. Investeren in innovatieve groei en ondernemerschapscapaciteit, geïnspireerd op respectievelijk de Startup Act voor innovatieve startups en het PLATO-programma in België voor mkb-ondernemers.
4. Een gerichte publieke rol in middelgrote financieringsverlening aan het mkb, geïnspireerd op Banque publique d'investissement, Frankrijk.

Daarin beschrijven we globaal ook hoe dergelijke initiatieven mogelijk in Nederland overgenomen zouden kunnen worden. Nader onderzoek hiernaar bijvoorbeeld door raadpleging van experts en relevante spelers zou meer zicht op de mogelijke inpasbaarheid in de Nederlandse situatie moeten bieden.

Reflectie: welke beleidsinterventies gaan naar verwachting het meeste verschil maken?

Hierop geven wij op deze plaats een reflectie met als centrale vraag: *Welke beleidsinterventies zullen naar verwachting het meeste verschil gaan maken voor het innovatie- en groeipotentieel van het mkb?*

Meeste toegevoegde waarde door aanvulling van het mkb-beleid met één centraal mkb-toegangspunt met actief accountmanagement voor ondersteuning en advisering van mkb-bedrijven bij innovatie en groei

Het meeste effect mag verwacht worden van het instellen van één centraal mkb-toegangspunt met actief accountmanagement voor advisering en (financiële) ondersteuning van mkb-bedrijven op het terrein van

nnovatie en groei. Het buitenlandse voorbeeld Innovation Norway uit Noorwegen laat zien dat mkb-beleid effectief is wanneer mkb-ondernemers terecht kunnen bij één herkenbaar, centraal toegangspunt waarin informatie, advies, (financiële) ondersteuning en begeleiding samenkomen, waarbij de ondernemers een vast aanspreekpunt hebben die hen helpt bij het articuleren van hun ondersteuningsvraag, hun adviseert en toegang verleent tot de juiste instrumenten en netwerken waaronder de toegang tot financiering. De toegevoegde waarde van dit beleidsinitiatief zit hem in de toegang tot en het maatwerk aan de voorkant en in dat het brede innovatie - en dus niet alleen R&D (zoals de WBSO) – stimuleert. Mkb-ondernemers hebben behoefte aan persoonlijke ondersteuning en toeleiding naar de juiste instrumenten en netwerken/kennisinstellingen, naast alle informatie en regelingen die digitaal te vinden zijn en waarin men al gauw de weg kwijtraakt en ontmoedigd wordt. Op basis van de evaluatieonderzoeken van Innovation Norway die positieve effecten op de groei en productiviteit van mkb-bedrijven laten zien, is de verwachting dat een dergelijk laagdrempelige en toegankelijke centrale toegangspoort met actief accountmanagement waarbij de taal van de ondernemer gesproken wordt, leidt tot een substantieel grotere aanwending van het innovatie- en groeipotentieel van het mkb. Hiermee kan de geconstateerde achterblijvende productiviteit van het Nederlandse mkb¹ de benodigde impuls krijgen.

In de Nederlandse context, waarin RVO al een centrale positie inneemt binnen het mkb-instrumentarium, ligt het niet voor de hand om een nieuwe organisatie op te zetten. Wij denken eerder aan het versterken van de bestaande rol van RVO met actief accountmanagement, gericht op het ondersteunen van innovatie en groei bij mkb-ondernemers, en met advisering en directe verbindingen naar passende ondersteuning, kennispartners/netwerken, financieringsinstrumenten en regionale ontwikkelmaatschappijen. Deze aanpak vergt wel aanvullende publieke middelen. Er zullen extra accountmanagers moeten worden aangetrokken en opgeleid, met zowel inhoudelijke expertise als het vermogen om aan te sluiten bij de praktijk en taal van mkb-ondernemers. Tegelijkertijd kan worden voortgebouwd op de kennisbasis en adviseurs die al binnen de RVO aanwezig zijn. Desondanks is een significante uitbreiding nodig, zowel in capaciteit als in de invulling van het accountmanagement. Op die manier kan RVO uitgroeien tot de primaire en vertrouwde partner voor mkb-bedrijven op het gebied van innovatie en groei. Het verdient daarnaast aanbeveling om deze maatwerkdienstverlening te ondersteunen met duidelijke communicatie en een herkenbare positionering of ‘branding’ (zoals bijvoorbeeld Innovation4MKB), zodat de doelgroep het loket beter weet te vinden.

Een ambitieus kwantitatief doel voor de *procentuele* regeldrukvermindering i.p.v. het aantal regels: substantieel minder regeldruk geeft het mkb meer ruimte om te ondernemen en te groeien

Wanneer ondernemers te veel tijd kwijt zijn aan de naleving van regelgeving kan dit ten koste gaan van innovatie en groei van mkb-bedrijven. De regeldruk voor ondernemers is de afgelopen jaren voortdurend gegroeid, en veel ondernemers ervaren dit als een belemmering. Een substantiële en merkbare vermindering van de huidige regelgeving is daarom gewenst. Dat zal leiden tot meer ruimte voor het mkb om te ondernemen en zichzelf verder te ontwikkelen. In Slovenië is sprake van structureel beleid voor regeldrukvermindering met een concrete reductiedoelstelling van 25%. De effecten van deze regeldrukaanpak worden door middel van nul- en vervolgmetingen met het Standaard Kosten Model in kaart gebracht, en er is aandacht voor de ervaren regeldruk door ondernemers.

Hoewel het kabinet zich ten doel heeft gesteld vóór de zomer van 2026 500 regels te schrappen of te vereenvoudigen – een doel dat op 29 juni 2026 nog ver buiten bereik lag – en inmiddels heeft aangekondigd jaarlijks 500 regels aan te willen pakken, achten wij een *procentuele* doelstelling voor lastenverlichting effectiever. Het gaat immers niet in de eerste plaats om het aantal regels dat nageleefd moet worden maar meer om de omvang van de lasten die deze regels voor het mkb met zich meebrengen, ofwel om de daadwerkelijke lastenverlichting voor het mkb. Daarom is een kwantitatieve doelstelling voor het percentage waarmee de regeldruk verminderd gaat worden, in onze ogen relevanter. Wij bevelen daarom aan om een dergelijk percentage in te stellen zoals in Slovenië, wat overigens in Nederland voorheen ook al eens is

¹ Zie [Jaarbericht Staat van het MKB 2024](#).

gebeurd. Dit dient dan gepaard te gaan met het uitvoeren van nul- en vervolgmetingen volgens het Standaard Kosten Model en daarnaast de nodige aandacht voor de ervaren regeldruk door het mkb.

Aanvullend op bestaand mkb-beleid maar met minder grote impact: investeren in groei van innovatieve startups en in management- en organisatievaardigheden bij bestaande mkb-bedrijven

Van maatregelen gericht op doorgroei van innovatieve startups en versterking van management- en organisatievaardigheden bij gevestigde mkb-bedrijven mag ook groei en productiviteitsverhoging verwacht worden, alhoewel op kleinere schaal dan in de voornoemde beleidsinitiatieven. Het betreft tijdelijke verlichting van wetgevingsregels voor innovatieve jonge bedrijven, zoals in de Startup Act in Italië waarin innovatieve startups een aparte juridische status krijgen waardoor het eenvoudiger is om bepaalde uitzonderingen toe te passen zoals vermindering van administratieve verplichtingen en flexibelere arbeidscontracten. Nagegaan zou moeten worden welke juridische mogelijkheden daartoe in Nederland bestaan.

En gericht op de groei en professionalisering van bestaande mkb-bedrijven gaat het om het opzetten van een programma zoals het PLATO-programma in België. Dat zou kunnen door (net als in België) het openbaar aanbesteden door EZ/RVO van een soortgelijk programma als PLATO dat daarmee landelijk gefaciliteerd en regionaal uitgevoerd wordt, gericht op peer-learning en onderlinge kennisuitwisseling door ondernemers, met gedeelde financiering door overheid en deelnemers. Er zijn weliswaar soortgelijke intervisietrajecten voor ondernemers in Nederland beschikbaar maar die zijn minder intensief en nogal versnipperd over regio's en sectoren. PLATO is landelijk georganiseerd, wordt lokaal uitgevoerd, is intensiever (vaste groep ondernemers gedurende 1 jaar) en thematisch breder gericht dan in Nederland.

Vooralsnog even pas op de plaats met de toegang tot middelgrote kredieten, daar is momenteel al veel gaande

Momenteel kennen wij een lagere prioriteit toe aan maatregelen die, naar het voorbeeld van het Franse model met een nationale investeringsbank, gericht zijn op het verbeteren van het aanbod van middelgrote kredieten. Niet omdat de toegang tot middelgrote kredieten van minder belang is, want dit knelpunt werkt wel degelijk belemmerend voor de ontwikkeling van het mkb, maar omdat er naar dit knelpunt reeds gedurende vele jaren zowel veel lobby- als beleidsaandacht in Nederland uit gaat, en er momenteel veel beweging in dit beleidsdossier zit.

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In 2024 heeft SEOR in opdracht van de stichting NKOV een onderzoek verricht naar de positie van het mkb. Daarin is gekeken naar de bestaande inzichten en kennis over de positie van het mkb ten opzichte van het grootbedrijf in hun bedrijfsprocessen, in het overheidsbeleid en de wet- en regelgeving. En welk specifiek beleid er is om de positie van het mkb te versterken, tot welke effecten dit leidt en welke kennislacunes er zijn. Het onderzoek leidde tot een overzicht van de belangrijkste knelpunten, beleidsmaatregelen en kennislacunes rondom de positie van het mkb in Nederland.² Het betreft enerzijds aspecten die het bedrijfsleven vanuit de overheid opgelegd krijgt in de vorm van regelgeving: regeldruk in het algemeen, en de regeldruk rondom de factor arbeid in het bijzonder. En anderzijds gaat het om aspecten die nodig zijn om het (groeiend) ondernemerschap te faciliteren en te stimuleren: financiering en innovatie (waaronder verduurzaming en digitalisering).

In onderhavig onderzoek zet de stichting NKOV in op het ontlenen van inspiratie aan goede voorbeelden van mkb-beleidsinitiatieven in het buitenland die gericht zijn op lacunes in het Nederlandse mkb-beleid. Dit om de lobby en het mkb-beleid in Nederland verder te voeden ter versterking van de positie van het mkb.

1.2 DOEL, ONDERZOEKSVRAGEN EN AFBAKENING

Doel

Het onderzoek dient te leiden tot een tiental goede voorbeelden van mkb-beleidsinitiatieven in andere landen die min of meer overgenomen zouden kunnen worden in het Nederlandse, waarmee de lobby en het beleid in Nederland gevoed kunnen worden. Dit om de positie van het mkb in Nederland te ondersteunen en verder te versterken.

Onderzoeksvragen

Om dit doel te bereiken zijn de volgende onderliggende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Welk effectieve mkb-beleidsinitiatieven in andere landen zijn bekend, en lijken de moeite waard om nader te bestuderen?
2. Hoe zien deze buitenlandse mkb-beleidsinitiatieven er inhoudelijk uit, welke effecten en aandachtspunten zijn er uit evaluatiestudies voor het mkb naar voren gekomen, en hoe zouden dergelijke initiatieven mogelijk in Nederland overgenomen kunnen worden?

Afbakening

Bij het zoeken naar buitenlandse voorbeelden die als inspiratie kunnen dienen voor het Nederlandse mkb-beleid, is het gewenst dat de landen waar we naar kijken in redelijke mate overeenkomen met de economische context en ondernemerscultuur zoals de Nederlandse. Daarbij liggen Europese landen met name in Noord- en West-Europa voor de hand, mogelijk aangevuld met landen zoals Canada, VS, Australië en Nieuw-Zeeland voor zover we daar in dit onderzoek zicht op kunnen krijgen. Verder is gekeken naar landelijke mkb-beleidsinitiatieven en zijn regionale/lokale initiatieven buiten beschouwing gelaten.

² Yvonne Prince, Joris Meijaard en Arie-Jan van der Toorn (2024). Positie van het mkb. Inzichten uit een eerste inventarisatie. Rotterdam: SEOR.

1.3 ONDERZOEKSAANPAK

Onderzoek in twee fasen

Conform de twee bovengenoemde onderzoeksvragen, is het onderzoek in twee fasen uitgevoerd. In een eerste fase zijn via internet- en deskresearch en de consultatie van zeven mkb-experts 24 buitenlandse mkb-beleidsinitiatieven geïdentificeerd die mogelijk interessant zijn om in de Nederlandse context te worden overgenomen. De aanpak van deze identificatie plus de long list van deze 24 initiatieven met diverse kenmerken zijn in een tussenrapportage opgenomen.³ Op basis van de feedback van de begeleidingscommissie van dit onderzoek en een extra consultatieronde met VNO NCW/MKB NL en ONL, zijn vervolgens negen buitenlandse mkb-beleidsinitiatieven geselecteerd die in de tweede fase diepgaander zijn bekeken. Ze zijn gericht op lacunes in het Nederlandse mkb-beleid en hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

- Stimulering van de ontwikkeling van innovatieve startups (Startup Act, Italië)
- Stimuleren van innovatie door mkb-bedrijven (Innovation Norway, Noorwegen).
- Specifieke beleidsaandacht voor kleine bedrijven tot 20 werknemers (Small Business Support Program, Nieuw-Zeeland en Small Business Development Corporation, Australië).
- Lerende intervisiebijeenkomsten voor mkb-ondernemers (PLATO Programma, België).
- Verbetering van de toegankelijkheid van de overheidsdiensten door de inzet van AI (Digital Gateway i.c.m. Bürokratt, Estland).
- Vermindering van de administratieve lasten (Action Programme for the eliminaton of administrative barriers and the reduction of administrative burdens by 25%, Slovenië, en Smarter Regulation Programme, Verenigd Koninkrijk).
- Verbetering van het financieringsaanbod om met name aan de middelgrote financieringsbehoefte van het mkb te kunnen voldoen (Banque publique d'investissement, Frankrijk).

Dit rapport betreft de tweede fase

In de tweede fase van het onderzoek is voor deze selectie van negen mkb-initiatieven in andere landen nader bestudeerd hoe de buitenlandse initiatieven er inhoudelijk uit zien en welke effecten en aandachtspunten er uit evaluatiestudies voor het mkb naar voren gekomen zijn. Dit is gebeurd door middel van internetsearch, het doornemen van beleidsstukken en voortgangsnota's, en de bestudering van evaluatiestudies. Bij de eerste oriëntatie naar relevante informatie is ook gebruikgemaakt van AI, om zodoende mogelijke bronnen te achterhalen en soms ook voor de vertaling. In de volgende hoofdstukken worden de geselecteerde buitenlandse mkb-beleidsinitiatieven achtereenvolgens uitgewerkt langs de lijnen van de volgende aspecten:

- Naam van het beleidsinitiatief.
- Doel en inhoud.
- Periode.
- Doelgroep.
- Organisatievorm.
- Financiering.
- Effecten voor het mkb.

Tot slot wordt in het laatste hoofdstuk ingegaan op welke inspiratie de buitenlandse initiatieven geven om mogelijk in Nederland over te nemen.

³ Yvonne Prince en Arie-Jan van der Toorn (2025). Buitenlandse mkb-beleidsinitiatieven ter inspiratie voor Nederland? Inventarisatie mogelijke goede voorbeelden. Rotterdam: SEOR.

2 STARTUP ACT, ITALIË

Naam

Startup Act, Italië

Doel en inhoud

De Italiaanse Startup Act is een wet met als doel om gunstige voorwaarden te creëren voor innovatieve startups en kleine bedrijven jonger dan vijf jaar. Daarmee wil de Italiaanse overheid bijdragen aan economische groei en werkgelegenheid, met speciale aandacht voor jonge ondernemers. De wet beoogt daarnaast de verspreiding van kennis binnen de economie te stimuleren, onder meer door innovatie en samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen te bevorderen.

De wet omvat een breed pakket aan maatregelen dat specifiek is gericht op ondernemingen die voldoen aan bepaalde innovatiecriteria, en daarmee worden aangemerkt als 'innovatieve startups' (de criteria worden hieronder toegelicht onder het kopje 'Doelgroep'). De belangrijkste voordelen voor in aanmerking komende ondernemingen kunnen grofweg worden onderverdeeld in de volgende categorieën⁴:

- **Vermindering van administratieve en juridische lasten.** Innovatieve startups worden vrijgesteld van bepaalde oprichtings- en registratiekosten, zoals inschrijfkosten bij de Kamer van Koophandel. Ook gelden bij faillissementen vereenvoudigde en snellere procedures en krijgen deze ondernemingen bij financiële verliezen meer tijd om hun financiële positie te herstellen voordat maatregelen volgen.
- **Flexibelere arbeidsregels.** De wet geeft innovatieve startups meer flexibiliteit in hoe zij hun bedrijf organiseren en financieren. Zo kunnen zij eenvoudiger aandelen uitgeven om kapitaal op te halen, bijvoorbeeld via crowdfunding. Ook gelden soepelere regels voor tijdelijke arbeidscontracten. Ze kunnen personeel aannemen met tijdelijke contracten tot 36 maanden, met de mogelijkheid tot één extra verlenging van maximaal 12 maanden (tot 48 maanden totaal)⁵ en zonder de gebruikelijke beperkingen op het aantal arbeidscontracten of de redenen zoals bij reguliere bedrijven. Daarnaast kunnen startups hun medewerkers en samenwerkingspartners belonen met aandelen in plaats van alleen met salaris en betaling met geld, zonder dat hier direct belasting over betaald hoeft te worden.
- **Belastingvoordeel en financiële stimulansen.** Investeerders die geld steken in innovatieve startups krijgen hiervoor belastingvoordeel, wat het aantrekkelijk maakt om in jonge bedrijven te investeren. Daarnaast kunnen startups eenvoudiger een banklening krijgen, doordat de overheid een groot deel van het risico voor de bank afdekt. Ook zijn er speciale financieringsregelingen met gunstige voorwaarden, zoals leningen tegen lage of geen rente.
- **Internationalisering.** De wet bevat ook instrumenten om innovatieve startups te ondersteunen bij internationale groei. Zo kunnen zij hulp krijgen bij het betreden van buitenlandse markten, bijvoorbeeld via advies en deelname aan internationale handelsmissies. Daarnaast is er een speciale visumregeling waarmee ondernemers van buiten de EU eenvoudiger een innovatieve startup in Italië kunnen starten. Wanneer startups doorgroeien, blijft er een mogelijkheid om een groot deel van de beschikbare voordelen te behouden.

⁴ Zie [Italian Ministry of Economic Development. \(2019\)](#) voor alle maatregelen, en o.a. [De Angelis \(2018\)](#) en [Biancalani et al. \(2022\)](#) voor thematische structurering van de maatregelen.

⁵ Voor reguliere ondernemingen geldt een maximale duur van 12 maanden zonder specifieke reden; verlenging is toegestaan tot max. 24 maanden onder wettelijke voorwaarden. Zie [Italian Ministry of Labour and Social Policies. \(2022\)](#)

Periode

De Italiaanse Startup Act werd ingevoerd in 2012. In opvolgende jaren is deze meerdere keren aangepast en uitgebreid, zowel inhoudelijk (o.a. meer doelgroepen) als qua voorwaarden (strakkere criteria).⁶

Eind 2024 is de wet redelijk grondig hervormd, met ingang van 1 januari 2025. Daarbij zijn onder andere criteria voor erkenning én het behoud van de status ‘innovatieve startup’ herzien en fiscale prikkels voor investeerders uitgebreid. Echter zijn de bijbehorende uitvoeringsdocumenten nog niet volledig gepubliceerd.⁷ In het vervolg richten we ons daarom op de situatie tot en met 2024.

Doelgroep

Om als ‘innovatieve startup’ te worden aangemerkt, moet een onderneming aan een aantal voorwaarden voldoen.⁸ Het moet gaan om een nieuw opgerichte onderneming of een onderneming die minder dan vijf jaar bestaat. De onderneming moet haar hoofdvestiging in Italië hebben, of in een andere EU/EER-lidstaat mits er een productievevestiging of filiaal in Italië gevestigd is. De jaarlijkse omzet mag niet hoger zijn dan €5 miljoen. Daarnaast mag het bedrijf geen winst hebben uitgekeerd en mag het niet zijn ontstaan uit een fusie of opsplitsing van een bestaande onderneming. Tot slot moet het bedrijf zich hoofdzakelijk bezighouden met het ontwikkelen en op de markt brengen van innovatieve producten of diensten met een duidelijke technologische component.

Naast deze algemene voorwaarden moet de onderneming voldoen aan ten minste één van de volgende innovatie-indicatoren:

- Het bedrijf besteedt minstens 15% van zijn omzet of totale kosten (afhankelijk van welk bedrag hoger is) aan onderzoek en ontwikkeling.
- Minstens één derde van het personeelsbestand bestaat uit promovendi, gepromoveerden of onderzoekers, of ten minste twee derde van het team beschikt over een masterdiploma.
- De onderneming is houder of licentiehouder van een geregistreerd patent (of heeft een patentaanvraag ingediend), dan wel is eigenaar van geregistreeerde originele software.

Een bedrijf dat aan deze voorwaarden voldoet kan zich als ‘innovatieve startup’ registreren in een speciale sectie van het handelsregister. Vanaf het moment van registratie krijgt het bedrijf toegang tot de bijbehorende voordelen. Deze kunnen worden behouden tot maximaal vijf jaar na oprichting, zolang aan de voorwaarden wordt voldaan. Daarnaast is in 2015 een aparte status ingevoerd voor ‘innovatieve mkb-bedrijven’. Dit maakt het mogelijk dat bedrijven die de startupfase zijn ontgroeid, maar wel innovatief blijven, toegang houden tot (een deel van) de ondersteuningsmaatregelen.⁹

Organisatievorm

Het Ministerie van Ondernemingen en Made in Italy (voor 2022: het Ministerie van Economische Ontwikkeling) is de centrale beleidsverantwoordelijke van de wet. Binnen het ministerie ligt de uitvoering en coördinatie bij de Directie-Generaal voor Industriebeleid, Industriële Conversie en Crisis, Innovatie, MKB en Made in Italy.¹⁰ Het ministerie is verplicht eens per jaar aan het parlement te rapporteren. Daarnaast publiceert de DG elk kwartaal thematische rapportages rondom de wet.

De registratie van de status ‘innovatieve startup’ verloopt via een speciale sectie van het ondernemingsregister, dat wordt beheerd door de Italiaanse Kamer van Koophandel.⁶ Bedrijven verkrijgen de status op basis van zelfcertificering, waarna de Kamer van Koophandel routinecontroles uitvoert om te

⁶ Zie [Biancalani et al. \(2022\). The Italian Start Up Act: a microeconomic program](#) voor een beknopt overzicht van amendementen ingevoerd tot aan 2020.

⁷ Zie de disclaimer op de website van het Italiaanse ministerie van Ondernemingen en ‘Made in Italy’ (Ministero delle Imprese e del Made in Italy). <https://www.mimit.gov.it/it/impresa/competitivita-e-nuove-imprese/start-up-innovative/start-up-act-normativa>

⁸ Zie [Italian Ministry of Economic Development. \(2019\)](#)

⁹ Zie [Italian Ministry of Economic Development. \(2016\)](#) voor de voorwaarden voor deze status.

¹⁰ [Direzione generale per la politica industriale, la riconversione e la crisi industriale, l'innovazione, le PMI e il made in Italy](#)

toetsen of (nog) aan de wettelijke vereisten wordt voldaan. Daarnaast zijn geregistreerde startups verplicht jaarlijks (uiterlijk 30 juni) te bevestigen dat zij nog steeds aan de voorwaarden voldoen; bij het uitblijven van deze bevestiging vervalt de status.

Financiering

Een centraal garantiefonds (Fondo di Garanzia per le PMI) verstrekt garanties op bankleningen. Via dit fonds kunnen innovatieve startups bij een private bank leningen tot €2,5 miljoen afsluiten, waarbij de staat tot 80% van het bedrag dekt. Het fonds wordt gevoed uit de rijksbegroting. Per medio 2022 had het fonds voor innovatieve startups bijna €3 miljard aan financiering gemobiliseerd, waarvan ongeveer €1,86 miljard onder publieke garantie stond, met een gemiddelde lening van ongeveer €170.000.¹¹

Een tweede belangrijk instrument is Smart&Start Italia, het nationale financieringsprogramma voor innovatieve startups. Dit programma verstrekt renteloze leningen vanuit publieke middelen en richt zich op investerings- en opstartkosten tussen €100.000 en €1,5 miljoen.⁶ Tot 80% van de investeringssom kan worden gefinancierd via een renteloze lening; dit percentage loopt op tot 90% wanneer de onderneming grotendeels in handen is van vrouwen en/of personen onder de 36 jaar, of wanneer het team een (PhD-) onderzoeker bevat die in het buitenland werkzaam is.¹² De leningen hebben een looptijd van 10 jaar. Per 1 januari 2022 was in totaal ongeveer €408 miljoen aan financiering toegekend.¹³

Een ander groot deel van de kosten van de Startup Act komt in de vorm van vrijstellingen (bijvoorbeeld van inschrijfkosten bij de Kamer van Koophandel) of fiscale voordelen. Een voorbeeld van het laatste is een belastingaftrek voor particuliere investeerders die investeren in aandelen van de innovatieve startup.¹⁴ Het gaat hier om een aftrek van 50% van het geïnvesteerde bedrag (met een maximum van €100.000 per jaar, dus maximaal €50.000 aftrek). In de periode maart 2021 tot december 2023 bedroeg het verleende belastingvoordeel zo'n €146 miljoen op een investeringsbedrag van ongeveer €290 miljoen.¹⁵ De overheid financiert dit dus niet via een directe uitgave, maar via minder belastinginkomsten.

Effecten voor het mkb

Zoals de vorige paragraaf liet zien is er sinds de invoering behoorlijk geïnvesteerd in innovatieve startups via de daarvoor opgezette kanalen. Ook is het aantal startups al jaren groeiende, wat te zien is in de jaarlijkse rapportage van het Ministry of Enterprises and Made in Italy: waar in 2018 Italië een kleine 10.000 innovatieve startups kende, waren dit er in 2022 ruim 14.000.¹⁶

Een evaluatie van de OECD uit 2018, kijkend naar de periode 2012 tot en met 2015, laat zien dat de Startup Act op bedrijfsniveau positieve effecten heeft gehad. Startups die deelnemen aan de regeling realiseren gemiddeld 10–15% hogere omzet, toegevoegde waarde en activa dan vergelijkbare bedrijven buiten de regeling. Ook verbetert de toegang tot bankkrediet: de kans dat een eerste kredietaanvraag wordt goedgekeurd stijgt met 8 tot 16 procentpunten. Een later verschenen micro-economische analyse, die dezelfde periode (2012 t/m 2015) bekijkt, laat ook een positief beeld zien.¹⁷ Deelnemende startups trekken gemiddeld circa 11% meer eigen vermogen aan en ontvangen ruim 50% meer bankfinanciering dan vergelijkbare niet-deelnemende bedrijven. Ook neemt het aantal werknemers bij deelnemende startups

¹¹ Italian Ministry of Economic Development. (2022). [Le imprese innovative e il Fondo di Garanzia per le PMI: 32° rapporto periodico \(Dati al 30 giugno 2022\)](#). Directorate General for Industrial Policy, Innovation and SMEs.

¹² Zie <https://www.invitalia.it/en/incentives-and-tools/smartstart-italia>

¹³ Bolla (2023). [Start-ups and government funding in Italy](#)

¹⁴ Zie [Italian Ministry of Economic Development. \(2019\)](#) p. 15. In de periode 2017-2021 ging het om 30% aftrek. In maart 2021 is dit (onder de “de minimis”-regeling) opgehoogd naar 50%.

¹⁵ Italian Ministry of Enterprises and Made in Italy. (2023). [Relazione annuale al Parlamento sullo stato di attuazione della normativa a sostegno delle startup e PMI innovative](#)

¹⁶ Zie Figuur 1.1.a in: Italian Ministry of Enterprises and Made in Italy. (2023). [Relazione annuale al Parlamento sullo stato di attuazione della normativa a sostegno delle startup e PMI innovative](#).

¹⁷ Biancalani, F., Czarnitzki, D., & Riccaboni, M. (2022). [The Italian Start Up Act: A microeconomic program evaluation](#).

gemiddeld circa 12% sterker toe dan bij vergelijkbare niet-deelnemende bedrijven. Voor de periode na 2015 zijn vooralsnog geen vergelijkbare effectstudies te vinden.

Tegelijkertijd zeggen deze cijfers niet alles over de structurele effectiviteit van het beleid. Zowel het rapport van de OECD als een andere studie uit 2018¹⁸ kijken (ook) naar het Italiaanse startup-ecosysteem als geheel, onder andere door te kijken naar durfkapitaalinvesteringen. Durfkapitaalinvesteringen worden gebruikt als ‘proxy’ voor de mate waarin startups door investeerders als kansrijk en schaalbaar worden beoordeeld. Bevindingen zijn hier kritisch: het totale durfkapitaalinvesteringsniveau in Italië na de hervorming is grotendeels stabiel en laag gebleven in vergelijking met andere Europese landen. De OECD wijst erop dat dit niet alleen samenhangt met de vormgeving van de Startup Act, maar ook met bredere structurele factoren, zoals de beperkte omvang van de binnenlandse markt, institutionele inefficiënties (bijvoorbeeld trage gerechtelijke procedures) en een relatief zwakke vraag naar innovatieve producten. Met andere woorden: gerichte startupinstrumenten kunnen individuele bedrijven helpen, maar structurele factoren in de brede economie bepalen in belangrijke mate of de positieve effecten van het beleid zich ook op grote schaal vertalen. Een recente reflectiestudie uit 2024 komt tot een vergelijkbare conclusie.¹⁹

¹⁸ De Angelis, J. (2018). [When too much is too little: Evaluating the Italians Startup Act.](#)

¹⁹ Matricano, D. (2024). [Designing effective policies for innovative start-ups: Lessons learned in Italy.](#)

3 INNOVATION NORWAY, NOORWEGEN

Naam

Innovation Norway, Noorwegen.

Doel en inhoud²⁰

Het doel van Innovation Norway is dat het instrument leidt tot meer innovatie en internationalisering, omdat het mkb-bedrijven stimuleert en ondersteunt om meer risico's te nemen en extra kapitaal in te brengen bij hun investeringen.

Innovation Norway is een veelomvattend programma en wordt gezien als hét centrale mkb-instrument in Noorwegen zowel wat betreft advies, begeleiding als kapitaal. Ook worden mentorprogramma's en trainingen aangeboden. Het programma biedt het mkb een sparring partner met innovatie- en internationaliseringsexpertise, toegang tot kapitaal en tot netwerken. Meer in het bijzonder behelst het:

- Ondersteuning bij subsidieaanvragen (gratis) en verstrekken van financiering: subsidies, leningen, garantstellingen, cofinanciering.
- Advies en begeleiding (gratis): bij o.a. planvorming, groei, innovatie, R&D, internationalisering.
- Faciliteren van toegang tot innovatienetwerken & partnerschappen (gratis): clusters, innovatiehubs, samenwerkingsprojecten.
- Internationale ondersteuning (gratis): exportadvies, handelsmissies, markttoegang.

In Innovation Norway wordt strategische sparring over innovatieve ontwikkeling en duurzame groei aangeboden, niet alleen gericht op technische R&D maar ook op bredere innovatie. En indien gewenst wordt er samenwerkings- en netwerkadvis gegeven voor connecties met andere bedrijven, kennisinstellingen en mogelijke andere partners.

Een bedrijf dat zich met zijn idee of project aanmeldt bij Innovation Norway wordt verbonden aan een accountmanager of adviseur. Deze helpt het bedrijf bij welke diensten het beste passen bij de innovatie- of groeivraag, inclusief een beoordeling van het (commerciële potentieel van het) idee, het businessmodel en de innovatiegraad. Het bedrijf wordt begeleid bij het kiezen uit de verschillende passende diensten zoals financiering, netwerk en training. Ze helpen ook bij het aanvragen van de diverse activiteiten en subsidies. Een dergelijk gratis instrument dat met een accountmanager/adviseur dicht bij de mkb-ondernemer staat kennen we niet (meer) in Nederland.

Periode

Innovation Norway is opgericht in 2004 en is ontstaan uit een fusie van verschillende organisaties SND (verantwoordelijk voor bedrijfsontwikkeling en regionale fondsen), Norsk Reiseliv (verantwoordelijk voor toerismeontwikkeling) en Exportrådet (verantwoordelijk voor exportbevordering). Doel van de fusie was om te komen tot één centraal agentschap dat financiering, advies, innovatie- en exportdiensten voor Noorse (mkb)-bedrijven en regio's aanbiedt.

²⁰ Zie de websitepagina's [Home](#) en [Innovasjon Norge – et særlovselskap med klare mål | Innovasjon Norge](#), het jaarverslag 2024 Innovation Norway [8dc49c72f5b48c70f8d5c5b8eb3284e95ff3eedd.pdf](#) en het Verantwoordingsrapport 2024 Innovation Norway: [0d5ae99e6a0d0857a79ea6a113298a4fa2f8fc54.pdf](#)

Doelgroep

Innovation Norway richt zich op Noorse bedrijven en ondernemers, met speciale nadruk op:

a. Mkb-bedrijven

- Kleine en middelgrote bedrijven (startups tot scale-ups).
- Vooral bedrijven die innovatie-intensief zijn of groeipotentieel hebben.
- Bedrijven die een nieuw product of dienst ontwikkelen of een nieuwe markt betreden.

b. Sectoren

- Innovatieve industriesectoren (high-tech, IT, cleantech).
- Agrofood, toerisme, maritiem en energie.
- Sectoren die bijdragen aan regionale ontwikkeling en exportpotentieel.

c. Met extra aandacht voor bedrijven buiten de grote stedelijke centra, om regionale verdeling van economische groei te ondersteunen.

Samengevat richt men zich op mkb-bedrijven met groeipotentieel, innovatie- of exportambities. maar soms ook op grote bedrijven in partnerschappen of sectorprogramma's. Men sluit voor de grenswaarden van werknemers, omzet en balanstotaal voor de afbakening van het mkb aan bij de Europese definitie van het mkb (European Commission Recommendation 2003/361/EC), wat zorgt voor internationale vergelijkbaarheid en consistentie bij het verkrijgen van Europese cofinanciering.

Organisatievorm

Innovation Norway kan het best omschreven worden als een nationale ontwikkelingsorganisatie voor bedrijven. Het is een overheidsagentschap met een landelijk bereik, eigen personeel, regionale kantoren en een centrale coördinatie. De organisatie heeft een landelijk hoofdkantoor in Oslo met regionale kantoren in alle Noorse provincies, en daarnaast zijn er buitenlandse vestigingen om de export- en internationalisatiediensten te ondersteunen. Ook zijn de volgende functies bij Innovation Norway ondergebracht: de marketing van Noorwegen als toeristische bestemming, de handelsvertegenwoordiging in het buitenland om Noorse bedrijven op buitenlandse markten te helpen, en het aantrekken van buitenlandse investeringen in Noorwegen.

De professionals die mkb-bedrijven direct adviseren, coachen en begeleiden zijn doorgaans in vaste dienst van Innovation Norway zelf. Het betreft onder andere:

- Medewerkers in 'bedrijfsondersteunings'teams (advies over ontwikkeling, strategie, financieringsopties).
- Sector- of marktspecialisten (bijv. export, digitalisering, internationale markten).
- Regionale adviseurs (die lokaal contact onderhouden met mkb-bedrijven).

Daarnaast wordt samengewerkt met externe partners en aanvullende expertise zoals regionale incubators of innovatiehubs, brancheverenigingen, universiteiten of gespecialiseerde consultants. Deze externe experts worden ingezet om specifieke kennis of netwerken te bieden.

Financiering

Innovation Norway wordt gefinancierd door diverse ministeries en provincies via toewijzingen uit de Noorse staatsbegroting gericht op innovatie- en bedrijfsontwikkeling. Volgens het State Ownership Report²¹ 2024 werd Innovation Norway in 2024 ondersteund met NOK 1.352 miljard (circa 116 miljoen euro) uit departementale subsidies.

Op de website van Innovation Norway ([Home](#)) staat aangegeven dat er in 2025 subsidies zijn ontvangen van het Ministerie van Handel, Industrie en Visserij (NFD), het Ministerie van Landbouw en Voedsel (LMD), het

²¹ <https://www.regjeringen.no/contentassets/b04d37ddc85c4bb9aa8936e17092a183/no/pdfs/statens-eierrapport-2024.pdf>

Ministerie van Buitenlandse Zaken (MFA), het Ministerie van Lokale Overheid en Regionale Ontwikkeling (KDD), het Ministerie van Transport (SD), het Ministerie van Defensie (FD), het Ministerie van Volksgezondheid en Zorgdiensten (HOD) en van provinciale autoriteiten. In een evaluatierapport (zie hieronder) staat vermeld dat het Ministerie van Handel, Industrie en Visserij en het Ministerie van Landbouw en Voedsel de grootste financiers/opdrachtgevers zijn.²²

Innovation Norway werkt samen met internationale partners zoals het European Investment Fund (EIF) onder het InvestEU-programma, wat extra garanties en middelen oplevert voor mkb-financiering. Dit verhoogt de toegang tot leningen. Ook wordt gewerkt met andere mechanismen zoals het EEA Grants financieringsprogramma²³. Er is veelal ook sprake van cofinanciering door de (meestal) private bedrijven. In totaliteit blijkt dat elke Noorse kroon van Innovation Norway 1,7 kroon aan cofinanciering en andere externe financiering (via een bank of de EU) weet te mobiliseren, leidend tot een projectfinanciering van 2,7 kroon.²⁴

Effecten voor het mkb

Onder bedrijven die diensten van Innovation Norway ontvangen, worden regelmatig enquêtes uitgevoerd waarin de tevredenheid, de additionaliteit en de gepercipieerde effecten van de dienstverlening uitgevraagd worden. Daarbij wordt ook onderscheid gemaakt naar de soort dienstverlening die de bedrijven hebben ontvangen.

Daarnaast laat Innovation Norway regelmatig kwantitatieve effectmetingen uitvoeren. Hierin wordt gebruikgemaakt van econometrische analyses van registerdata van de behandelgroep in vergelijking met een gematchte controlegroep. Deze effectmetingen worden uitgevoerd door Oslo Economics. Zij analyseren welke *extra* groei de deelnemende bedrijven aan Innovation Norway in een bepaalde periode doormaken (voor en na de ontvangen dienstverlening, meestal tot drie jaar na de ondersteuning) in vergelijking met vergelijkbare bedrijven die niet hebben deelgenomen. Matching van deze controlegroep gebeurt op basis van variabelen als bedrijfstype, grootte, leeftijd en de regio. Om zo goed mogelijk te controleren voor de selectiebias van Innovation Norway wordt in de samenstelling van de controlegroepen ook zo goed mogelijk gematched op de bedrijfsgroei in de periode voorafgaande aan de ondersteuning (zoals eerdere groei van de omzet, productiviteit en werkgelegenheid). Dit is nodig omdat Innovation Norway op voorhand de bedrijven beoordeelt en selecteert op hun groeipotentieel.

In de analyses wordt ook onderscheid gemaakt naar startups jonger dan drie jaar en bestaande bedrijven ouder dan 3 jaar. Tevens wordt gekeken naar de effecten van de verschillende soorten dienstverlening en alles tezamen.

Het jaarverslag 2024 van Innovation Norway noemt de effecten van Innovation Norway op basis van een door Oslo Economics uitgevoerde econometrische, vergelijkende analyse. Daarin zijn de ontwikkelingen van bedrijven die diensten van Innovation Norway hebben ontvangen vergeleken met die van een gematchte controlegroep:²⁵

- Startups (jonger dan drie jaar) met financiering van Innovation Norway hebben een gemiddelde jaarlijkse extra groei in omzet van 22,6 procentpunten vergeleken met bedrijven zonder ondersteuning. Voor de toename van de toegevoegde waarde is dit 18,3 procentpunten, voor productiviteitsgroei 10,5 procentpunten en voor het aantal fte's 8,0 procentpunten.
- Bedrijven ouder dan drie jaar die steun kregen van Innovation Norway hebben een jaarlijkse extra omzetgroei van 7,6 procentpunten gerealiseerd vergeleken met bedrijven die geen steun ontvingen.

²² [Effektmålinger av innovasjonsvirkemidler](#)

²³ Het EEA Grants financieringsprogramma beoogt sociale en economische ongelijkheid in Europa te verkleinen én bilaterale samenwerking te versterken tussen drie 'donor'landen — IJsland, Liechtenstein en Noorwegen — en 15 minder welvarende EU-lidstaten.

²⁴ Zie het jaarverslag van Innovation Norway 2024: [8dc49c72f5b48c70f8d5c5b8eb3284e95ff3eedd.pdf](#)

²⁵ Zie [8dc49c72f5b48c70f8d5c5b8eb3284e95ff3eedd.pdf](#)

Voor de toegevoegde waarde is de extra groei 3,8 procentpunten. Deze bedrijven lieten een lagere groei in het aantal fte's zien, namelijk 1,6 procentpunt minder dan vergelijkbare bedrijven. Het jaarverslag 2024 noemt geen productiviteitscijfer van deze groep bedrijven.²⁶

- Voor alle ondersteunde bedrijven (jonger en ouder dan 3 jaar, inclusief de deelnemende bedrijven in de innovatieclusters) tezamen betreft het een extra omzetgroei van 15,8 procentpunten, een extra toegevoegde waardevermeerdering van 10,6 procentpunten, een extra productiviteitsgroei van 6,0 procentpunten, en een extra groei in aantal fte's van 6,0 procentpunten.

De jaarlijkse effectmetingen lijken niet extern gepubliceerd te worden, behalve de resultaten daarvan in de jaarverslagen. Wel is een rapport met de methodiekbeschrijving²⁷ en een artikel met de effectmetingen gevonden. In het artikel over de effectmetingen²⁸ is ook gekeken naar de verhoogde overlevingskans van de startups die ondersteuning van Innovation Norway hebben gekregen. De resultaten laten zien dat voor ondernemingen die in 2017 zijn gestart en ondersteuning hebben ontvangen van Innovation Norway, de overlevingskans na 5 jaar 5,4 procentpunten hoger lag dan in de controlegroep die geen ondersteuning ontving.

De in dit artikel gepresenteerde effectmetingen van Innovation Norway over de periode 2014-2023 bevestigen volgens de auteurs de eerdere jaarlijkse effectmetingen waaruit blijkt dat Innovation Norway bijdraagt aan extra groei voor de bedrijven waaraan diensten zijn verleend. Hoewel de resultaten van jaar tot jaar enigszins verschillen, is er geen sprake van statistisch significante veranderingen in de tijd. Wel veranderde tijdens de coronapandemie de samenstelling van de deelnemende bedrijven, niet alleen omdat Innovation Norway buitengewone middelen ontving om liquiditeit en overleving tijdens de crisis te waarborgen, maar ook omdat het budget in de instrumenten aanzienlijk werd verhoogd.

Vanaf 2025²⁹ wil Innovation Norway de middelen concentreren op instrumenten die aantoonbaar de grootste impact hebben op innovatie, groei en export door meer geïntegreerde trajecten advies & financiering & markttoegang en minder losse, kleine instrumenten in te zetten, en op internationale marktondersteuning. Verder zetten ze in op verdere digitalisering van de processen om bedrijven sneller en eenvoudiger toegang te geven tot hun diensten, en om de interne efficiëntie te verbeteren.

²⁶ In een andere effectmeting over de periode 2014-2023, zie [Effektmålinger av innovasjonsvirkemidler](#)), wordt een extra productiviteitsgroei van 5% gemeld.

²⁷ Zie [Oppsummering av metodiske endringer gjennomført på Innovasjon Norges MRS-system i 2024](#)

²⁸ Zie [Effektmålinger av innovasjonsvirkemidler](#). In deze evaluatie worden twee Noorse beleidsinstrumenten bestudeerd, waaronder Innovation Norway.

²⁹ Zie de strategienota 2025-2030: [Innovasjon Norges strategi for 2025-2030 | Innovasjon Norge](#)

4 SMALL BUSINESS SUPPORT PROGRAM, NIEUW-ZEELAND

Naam

Small Business Support Program, Nieuw-Zeeland

Nieuw-Zeeland heeft in haar beleid expliciet aandacht voor de positie van het kleinbedrijf ('Small business', te weten bedrijven tot 20 werknemers). Dit houdt onder andere in dat ze een aparte minister hebben voor Small Business and Manufacturing, die verantwoordelijk is voor de positie van kleine bedrijven in Nieuw-Zeeland. Het ondersteuningsprogramma rondom kleine bedrijven kent vele facetten, waarvan we er hier drie uitlichten en nader bekijken, omdat deze aspecten bevatten die toegevoegde waarde kunnen hebben voor het Nederlandse mkb-beleid.

- De centrale toegangspoort business.govt.nz.
- Het Digital Boost programma (gestopt in 2024).
- Business mentors.

Doel en inhoud

Business.govt.nz is de overheidswebsite voor kleine bedrijven, die informatie en advies uit verschillende overheidsdiensten bundelt. Dit gaat onder meer om belastingen, arbeidswetgeving, bedrijfsstrategie en naleving.³⁰ De site is ontwikkeld en wordt continu verbeterd in samenspraak met overheid en sectororganisaties.³¹

Digital Boost had als doel Nieuw-Zeelandse kleine bedrijven "de meest digitaal vaardige ter wereld" te maken door hun digitale vaardigheden en vertrouwen in digitalisering te vergroten. De inhoud van het programma bestond uit een online leerplatform met o.a. video's rondom e-commerce, clouddiensten, cyber security etc., workshops en peer-learning groepen met bedrijven. Daarnaast is er de Digital Boost Checkable tool, een gratis tool die o.a. kunstmatige intelligentie gebruikt om de website en sociale mediaplatforms van een bedrijf uitgebreid te analyseren, en een actieplan opstelt om aan te werken.³²

Business Mentors New Zealand is de landelijke non-profit mentordienst voor mkb-ondernemers, startups en sociale ondernemers, die hen koppelt aan ervaren vrijwillige ondernemers en managers voor 1-op-1-mentoring. De dienstverlening bestaat uit individuele mentoring (tot 12 maanden) waarin men advies krijgt over strategie, financiën, marketing en bedrijfsvoering. Men organiseert ook verschillende workshops en events.³³

Periode

De site business.govt.nz is gelanceerd in 2007.³⁴

Digital Boost startte in 2020 en is gestopt in 2024 (meer hierover bij 'effecten').

Business Mentors NZ bestaat al sinds 1991.³⁵

³⁰ <https://www.govt.nz/organisations/ministry-of-business-innovation-and-employment/>

³¹ <https://www.business.govt.nz/about-us>

³² <https://oecd-opsi.org/innovations/digital-boost-small-business-digital-enablement-programme/>

³³ <https://www.businessmentors.org.nz/about-business-mentors>

³⁴ <https://www.beehive.govt.nz/speech/launch-businessgovtnz-website>

³⁵ <https://sustainabilityandresilience.co.nz/project/business-mentors/>

Doelgroep

Voor alle drie de initiatieven geldt dat het is gericht op 'small businesses'. Er wordt in geen van de initiatieven heel duidelijk aangegeven wat onder een 'small business' verstaan wordt. Wel zijn er documenten vanuit de overheid die een klein bedrijf proberen te definiëren. Hieruit blijkt dat hier over het algemeen bedrijven met minder dan 20 werknemers mee worden bedoeld.³⁶

Organisatievorm

Business.govt.nz valt onder het Ministry of Business, Innovation and Employment (MBIE) en specifiek onder de Minister for Small Business and Manufacturing. Zoals al eerder aangegeven wordt de site constant verbeterd in samenwerking met de eindgebruiker (via sectororganisaties).

Digital Boost programma is een publiek-private samenwerking tussen MBIE en experts op het gebied van digitale innovatie. De uitvoering ligt primair bij het ministerie.

Business Mentors NZ is een publiek-private samenwerking met een zelfstandig bestuur (4 bestuursleden). Ze hebben 17 regionale locaties over heel Nieuw-Zeeland. Er zijn meer dan 1800 mentoren aangesloten bij de organisatie, voornamelijk vrijwilligers.³⁷

Financiering

De website business.govt.nz valt onder de begroting van het ministerie van MBIE. In de begroting staat een jaarlijkse kostenpost van ongeveer 1,7 miljoen dollar (NZD) om de website te onderhouden, maar er wordt ook een kapitaalinjectie van nog eens 1,6 miljoen dollar (NZD) genoemd.³⁸

Ook het Digital Boost programma wordt volledig gefinancierd vanuit de middelen van het ministerie van MBIE. Voor 2024 stond in de begroting een bedrag van ongeveer 4 miljoen dollar (NZD).³⁹

Business Mentors NZ krijgt deels financiering vanuit het ministerie van MBIE, deels uit sponsorgelden, en deels vanuit een fee voor bedrijven die deelnemen aan het mentoring programma.⁴⁰ Het laatste jaarrapport dat online te vinden is komt uit 2018. In dat jaar kwam ongeveer de helft van het budget vanuit MBIE (500.000 NZD), 40% vanuit deelnemende bedrijven (400.000 NZD) en 10% vanuit sponsors (100.000 NZD).⁴¹

Effecten voor het mkb

Er is weinig bekend over de prestaties van de website business.govt.nz. Zelfs bezoekersaantallen zijn lastig te vinden. Een externe site laat zien dat er per maand zo'n 80.000 bezoekers zijn, maar hoe goed deze schatting is, is niet bekend.⁴² Wel is er in de 'employment monitor 2024' genoemd dat ongeveer 83% van de werkgevers de site business.govt.nz nuttig vindt.⁴³

Het Digital Boost programma is in 2022 geëvalueerd. In dat jaar waren ongeveer 32.000 kleine bedrijven aangehaakt bij het programma. De evaluatie bestond voornamelijk uit een enquête die zowel voor als na deelname aan het Digital Boost programma afgenomen is. Ook werden de uitkomsten vergeleken met vergelijkbare bedrijven in nationale enquêtes. Een belangrijke uitkomstmaat van de enquête was de 'digital index', een index die de digitale vaardigheden van bedrijven meet. De indicator meet scores van bedrijven op verschillende items zoals gebruik van digitale middelen, en inschattingen van eigen vaardigheden in het

³⁶ <https://www.mbie.govt.nz/assets/defining-small-business.pdf>

³⁷ <https://www.businessmentors.org.nz/about-business-mentors>

³⁸ <https://www.budget.govt.nz/budget/pdfs/estimates/v1/est25-v1-buscin.pdf>

³⁹ <https://www.mbie.govt.nz/dmsdocument/31172-portfolio-performance-plan-small-business-manufacturing>

⁴⁰ <https://www.businessmentors.org.nz/our-partners>

⁴¹ <https://cdn2.hubspot.net/hubfs/5250092/Resources/Business-Mentors-2018-annual-report-v3.pdf>

⁴² <https://ahrefstop.com/websites/business.govt.nz>

⁴³ <https://www.employment.govt.nz/assets/uploads/documents/employment-new-zealand/2024/employment-monitor-report-2024.pdf>

gebruik van bepaalde functies (online bankieren, installeren van software, online contacten met klanten, website met online betaalmogelijkheden etc.). Op elk item kan een maximale score van 100 worden behaald. Deelnemende bedrijven lieten een groei van 52 naar 61 zien, ten opzichte van de gemiddelde score in Nieuw-Zeeland van 58. Bedrijven die deelnemen waren vooraf dus gemiddeld minder digitaal vaardig, maar groeien door het programma wel sterk. Verder is in de evaluatie ook gevraagd of de deelname aan het programma heeft gezorgd voor een hogere omzet. 23% van de bedrijven gaf aan dat dit het geval was, met een stijgend aandeel naarmate men vaker gebruik maakte van het online leerplatform.⁴⁴

Het Digital Boost programma is in 2024 stopgezet. De oorspronkelijke middelen waren beschikbaar tot 2024 en het nieuwe kabinet heeft besloten geen nieuwe middelen beschikbaar te stellen voor na 2024. In de 'Proposal for Change' wordt genoemd dat al in 2023 geen nieuw budget meer werd vrijgemaakt, mede vanwege andere prioriteiten van de overheid, en meer druk op de begroting. Ook laat men zien dat er steeds minder nieuwe aanmeldingen voor het programma waren: van 43.000 op het hoogste punt naar 4.500 in 2024. De betrokkenheid van gebruikers bij de content op het platform daalde van meer dan 14.500 gebruikers van videomateriaal in 2021 naar iets meer dan 3.200 in 2024. De Checkable Tool, die een grote investering vergde, werd niet zo vaak gebruikt als werd verwacht. De meeste onderdelen van het programma werden volledig stopgezet. Sommige onderdelen zoals de videocontent is nog wel beschikbaar via business.govt.nz, en ook de samenwerking met private partners voor het promoten van digitalisering werd in stand gehouden. Voor de Checkable Tool is gezocht naar private financiering om dit toch in stand te kunnen houden, maar deze financiering is niet gevonden.⁴⁵

Voor Business Mentoring NZ zijn geen impactevaluaties uitgevoerd. Zoals gezegd stamt het laatste online beschikbare jaarrapport uit 2018. De belangrijkste indicator uit dit rapport is de Net Promotor Score (NPS), een score gebaseerd op de vraag aan bedrijven in hoeverre ze het mentorprogramma zouden aanbevelen aan anderen. Een score van 0-6 wordt gezien als personen die het niet sterk zouden aanbevelen, score 7 of 8 zijn wat neutraler, en met score 9-10 zou men het zeker aanbevelen. Om de Net Promotor Score te berekenen wordt het aandeel deelnemers dat 9-10 invult verminderd met het aandeel dat 0-6 invult. Een NPS boven de 60 wordt gezien als 'Excellent'. De gemiddelde NPS van Business Mentoring NZ was 47.1 in 2018, wat wordt gelabeld als 'Zeer goed'.

In 2012 is er een evaluatie uitgevoerd van het 'Pacific Business Mentoring Programme' een samenwerking tussen het ministerie van Buitenlandse Zaken in Nieuw-Zeeland en Business Mentors NZ. De samenwerking hield in dat het mentoring programma van Business Mentors NZ zou worden uitgerold op zeven verschillende eilanden⁴⁶. In het programma worden enquêtes afgenomen die een aantal KPI's moeten meten, waaronder groei in werkgelegenheid en omzet. In het rapport wordt met name stilgestaan bij de beperkingen van deze manier van meten, zeker omdat niet wordt gevraagd of ontwikkelingen gerelateerd zijn aan het programma. Wel noemt de evaluatie dat veel bedrijven positief zijn over het mentorprogramma. 90% van de bedrijven ziet een positief effect op ten minste een van de volgende uitkomstmaten: tevredenheid met carrière, motivatie, advies, coaching, ideeën, strategieën, verbeterde vaardigheden, begeleiding, luisteren, aanmoediging, zelfvertrouwen.⁴⁷

⁴⁴ <https://www.mbie.govt.nz/dmsdocument/25394-digital-boost-evaluation-results-2022>

⁴⁵ <https://www.mbie.govt.nz/dmsdocument/29903-proposal-for-change-digital-boost-programme-pdf>

⁴⁶ Cook Islands, Tonga, Samoa, Vanuatu, Papua New Guinea, Solomon Islands en Fiji.

⁴⁷ <https://www.mfat.govt.nz/assets/Aid-Prog-docs/Evaluations/2012/Nov-2012/Evaluation-Report-for-Pacific-Business-Mentoring-Programme.pdf>

5 PLATO PROGRAMMA, BELGIË

Naam

PLATO programma, België (Vlaanderen).

*Doel en inhoud*⁴⁸

Het doel van het PLATO-programma is om ondernemers samen te brengen om van elkaar te leren en om vervolgens te groeien. Ze hanteren dan ook de slogan 'leer en groei met collega-ondernemers'. In kleine, vertrouwelijke groepen wisselen ondernemers ervaringen uit en krijgen ze advies van ervaren mentoren. Om zodoende hun vaardigheden aan te scherpen, hun keuzes te toetsen, en te leren van hoe anderen hun bedrijfsvoering aanpakken. In essentie biedt het ondernemers onderling een klankbord bij groei of professionalisering van het bedrijf.

Het programma biedt ondernemers het volgende:⁴⁹

- Toegang tot een lerend netwerk van collega-ondernemers en mentoren.
- Professionele ontwikkeling in verschillende managementdomeinen.
- Mogelijkheid om ideeën, vragen en uitdagingen te bespreken en te delen.
- Op maat gemaakte coaching van ervaren mentoren.
- Inspirerende getuigenissen en boeiende sprekers tijdens collectieve sessies.
- Netwerkrecepties en zomeractiviteiten voor informeel contact met mededeelnemers.
- Nul- en eindmetingen om de groei en ontwikkeling te meten.

Ondernemers kunnen kiezen voor een variant waarin alle managementdomeinen aan bod komen, of een variant gericht op specifieke thema's zoals sales, HR-management, digitaal, financieel, maatschappelijk verantwoord ondernemen. Er zijn ook trajecten die rekening houden met de levensfase van het bedrijf, zoals Plato Jong Ondernemen, Plato Algemeen Management kmo, Plato Ondernemers XL, Plato Next Generation (voor opvolgers binnen de familie). In eerdere jaren deden aan het PLATO-programma in totaal tussen 1.000-1.200 deelnemers per jaar mee. In 2025 waren dat er minder (720) omdat Voka nieuwe begeleidingstrajecten heeft ontwikkeld voor bijvoorbeeld snelgroeiende bedrijven, en rondom digitalisering en duurzaam ondernemen. Ook is de doelgroep verengd: voorheen stond PLATO ook open voor andere leidinggevendenden zoals HR- en salesmanagers terwijl de focus nu ligt op de bedrijfsleider/ondernemer.

Het betreft vaste groepen van gemiddeld 15 deelnemers die gedurende een jaar regelmatig bijeenkomen om praktijkgerichte kennis en ervaringen over zelfgekozen managementtopics te delen. Elke groep krijgt een mentor in de vorm van een leidinggevende van een groot bedrijf of een ervaren ondernemer die kennis en ervaring wil delen; deze stellen hun expertise zowel tijdens de maandelijkse sessies als daarbuiten vrijwillig ter beschikking. Na een intakegesprek en een kick-off meeting, vinden negen groepssessies plaats telkens in het bedrijf van een andere deelnemer. Daarnaast zijn er twee overkoepelende sessies - een netwerkvond en een zomeractiviteit - voor informele contacten met alle deelnemers, ook uit andere PLATO-groepen.

⁴⁸ Zie [Voka - Vlaams netwerk van ondernemingen | Welkom](#) en [Plato - leer en groei met collega-ondernemers | VLAIO](#). Daarnaast is nadere informatie verkregen via de nationale Vako-contactpersoon van Plato.

⁴⁹ Zie de website: ([Voka Plato](#) | [Voka](#))

Periode

Het PLATO-programma in Vlaanderen begon in 1990 als een kleinschalig pilotproject in de regio Kempen, gericht op kennisdeling tussen mkb-ondernemers en ervaren managers.⁵⁰ Daarna breidde het concept zich uit naar andere regio's en werd PLATO begin deze eeuw een structureel, Vlaanderen-wijd programma.

Doelgroep

Het PLATO-programma richt zich op kleine en middelgrote ondernemingen die willen groeien en professionaliseren, maar ook non-profitorganisaties met een commerciële insteek kunnen participeren.

Organisatievorm

Voka, de grootste Vlaamse werkgevers- en ondernemersorganisatie, is de coördinator van het PLATO-programma in Vlaanderen. Voka vertegenwoordigt bedrijven, ondersteunt ondernemerschap en behartigt de belangen van ondernemingen bij overheden en in het maatschappelijk debat. De uitvoering van het PLATO-programma vindt plaats via een gedecentraliseerde structuur in de regio's door samenwerking van de Vlaamse koepelorganisatie en de regionale Voka-kamers. De regionale kamers binnen Voka worden officieel aangeduid als 'Voka – Kamer van Koophandel'. Het betreft zeven regio's.

Op koepelniveau zorgt Voka voor bewaking van de aanpak en kwaliteitsstandaarden, positionering van PLATO als ondernemersprogramma, afstemming met de overheid voor de subsidiëring, en kennisuitwisseling tussen de regio's. De regionale Voka-Kamers van Koophandel organiseren de trajecten concreet zoals de werving en selectie van deelnemende mkb-bedrijven, samenstelling van de groepen, matching met mentoren uit grotere bedrijven, planning en organisatie van de bijeenkomsten.

Financiering

De Vlaamse overheid subsidieert via het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) het PLATO programma, dat uitgevoerd wordt door Voka.⁵¹ Beleidsmatig valt het programma onder het Departement Economie, Wetenschap & Innovatie (EWI).

De omvang van de bijdrage door de overheid is niet openbaar. Bij navraag bij Voka wordt aangegeven dat zij voor het PLATO-programma vanuit de Vlaamse overheid ongeveer de helft van de kostprijs per deelnemer ontvangen. De andere helft wordt dus gedekt door de bijdrage die de deelnemende ondernemer betaalt. Bekend is dat de kosten voor deelname € 1.250 voor Voka-leden en € 1.500 voor niet-leden bedragen.⁵² Hieraan kan een grove indicatie ontleend worden van de totale *jaarlijkse* bijdrage vanuit de overheid. Bij een gemiddeld aantal deelnemers van 1.100 en stel een gemiddeld deelnamebedrag van € 1.300 betreft de jaarlijkse bijdrage vanuit de Vlaamse overheid globaal de helft van € 1,4 miljoen ofwel circa € 7 ton.

Voka geeft aan dat in latere jaren een deel van de overheidsbijdrage door Voka ook besteed is aan het ontwikkelen van nieuwe begeleidingstrajecten zoals rondom digitalisering en duurzaam ondernemen. Deze maken onderdeel uit van de periodieke openbare aanbesteding door VLAIO waarop Voka in concurrentie dient in te schrijven, en die toegekend wordt op basis van de thematische invulling, de formats van de trajecten, de impact die men wil realiseren en de kostprijsberekening. De openbare aanbesteding loopt telkens voor 4 jaar, maar kan jaarlijks bijgestuurd worden qua middelen en/of focus.

Effecten voor het mkb

Voka voert zelf nulmetingen en éénmetingen onder de deelnemende bedrijven uit. Met vragenlijsten worden de volgende aspecten in kaart gebracht: omzet en groeiambities, exportactiviteiten, innovatie en digitalisering, personeelsbeleid en leiderschap, strategische planning en professionalisering. Voka geeft bij navraag aan dat deze metingen er alleen op gericht zijn om de ondernemers gedurende het traject een spiegel voor te houden en hen bewust te maken waar ze op dat moment (denken te) staan en waarop ze nog kunnen evolueren. Dat geeft ook mede vorm aan de inhoud van de trajecten op maat van de betreffende

⁵⁰ Zie [Voka-Kempen fier op 25 jaar Plato - Made in](#)

⁵¹ www.vlaio.be

⁵² Zie [Plato - leer en groei met collega-ondernemers | VLAIO](#)

groep. Er worden geen analyses op uitgevoerd. Ook worden er geen externe evaluaties van het PLATO-programma in Vlaanderen verricht.⁵³

Wel is er in 2013 een wetenschappelijk artikel verschenen waarin wordt onderzocht of het PLATO-programma in Vlaanderen via kennis spillovers en uitwisseling van ervaringen effect heeft op de arbeidsproductiviteit van de deelnemende bedrijven.⁵⁴ Er is gebruikgemaakt van een panel dataset met financiële gegevens van Vlaamse mkb-bedrijven (tot 250 werknemers) in de periode 1996-2008. De regressieanalyses laten zien dat het PLATO-programma bij deelnemende mkb-bedrijven leidt tot een statistisch positief effect op hun arbeidsproductiviteit.

De auteurs wijzen op basis van een aanvullende focusgroep met zes deelnemers, twee coaches en de centrale administrateur van het PLATO-programma op de volgende succesfactoren:

- De standaardisatie van de regionale PLATO-programma's waardoor sprake is van dezelfde opzet en aanpak.
- Het onderlinge vertrouwen dat via interactieve groepsbijeenkomsten wordt opgebouwd en de samenstelling (geen concurrenten of toeleveranciers) van relatief kleine, vaste teams. Dat leidt tot onderlinge openheid en kennisuitwisseling door de deelnemers.
- Praktijkrelevantie voor de deelnemers: men kan zelf de thema's kiezen.
- De uitbesteding van de uitvoering door de Vlaamse overheid aan Voka, een organisatie voor ondernemers die weet wat er onder ondernemers speelt.
- Daarnaast wordt gemeld dat de monitoring door de overheid van o.a. de participatiegraad van de deelnemers aan het programma een succesfactor is.

⁵³ In Ierland is sprake van een soortgelijk PLATO-programma. Daarvan zijn ook geen externe evaluaties aangetroffen. Evenals in Vlaanderen maakt Ierland gebruik van metingen onder deelnemers en testimonials over groei en organisatorische verbeteringen. Zie voor meer informatie: [Plato Ireland - Eurofound EU PolicyWatch](#) en [Plato Ireland – Share. Learn. Grow. Prosper.](#)

⁵⁴ [An Evaluation of Public Spending: The Effectiveness of a Government-Supported Networking Program in Flanders | Request PDF](#)

6 SMALL BUSINESS DEVELOPMENT CORPORATION, AUSTRALIË

Naam

Small Business Development Corporation (SBDC), Australië.

Doel en inhoud

SBDC is actief in de staat Western Australia en heeft als wettelijke taak het “aanmoedigen, bevorderen, faciliteren en ondersteunen van de oprichting, groei en ontwikkeling van kleine bedrijven”. Dit doen ze via de volgende activiteiten:⁵⁵

- **Business Advisory Services:** Het geven van advies (online, telefonisch, face-to-face) op een breed scala aan onderwerpen gerelateerd aan kleine bedrijven. Dit kan gaan om het opstarten van een bedrijf, het schrijven van een business plan, marktonderzoek, financieel management, licenties en vergunningen, etc. Dit advies is gratis.
- **Business Skills Development:** Het geven van workshops op het gebied van zakelijke vaardigheden, financieel management, interpersoonlijke vaardigheden, marketing, strategie, aanbestedingen, etc. Sommige van deze workshops zijn gratis, andere worden (volgens SBDC zelf) tegen lage kosten aangeboden. De meeste workshops duren 2-4 uur en kosten ongeveer 20 NZD per deelnemer.
- **Business Investigations and Dispute Services:** Oplossing bij geschillen bij bedrijven. Dit kan gaan om geschillen van een bedrijf met een verhuurder, een klant die niet betaalt, of een leverancier. SBDC geeft in eerste instantie gratis advies over de geschillen, maar kan ook als case manager of mediator optreden (wel tegen betaling). Daarnaast biedt men ook een online reporting platform aan om mogelijk oneerlijke praktijken anoniem te laten onderzoeken.
- **Policy & Advocacy:** Lobbyen voor de belangen van kleine bedrijven bij nationale en regionale overheden. Dit gebeurt via beleidsadvies, onderzoek naar de sector, contacten met verschillende overheden, en via specifieke projecten. Een van deze projecten is het Small Business Friendly Approvals Program wat is opgezet om het verkrijgen van bedrijfsvergunningen en handelslicenties vanuit lokale overheden te stroomlijnen.

Verder is via de site van SBDC ook een breed scala aan templates, handleidingen en tools te vinden bijvoorbeeld tools voor het berekenen van uurlonen, templates voor marketing planning, etc.⁵⁶

Periode

De SBDC is opgericht als onafhankelijke autoriteit onder de Small Business Development Corporation Act 1983, en is sinds 1984 operationeel. In 2024 vierde de SBDC dus haar 40-jarig bestaan.

Doelgroep

De SBDC richt zich uitsluitend op kleine bedrijven: bedrijven zonder personeel en bedrijven met minder dan 20 werknemers.⁵⁷

Organisatievorm

De SBDC is een onafhankelijk bestuursorgaan in de deelstaat Western Australia met een 8-koppig bestuur. De organisatie kent een aantal verschillende onderdelen, gelieerd aan de verschillende activiteiten van de organisatie waaronder ‘Business Advisory Services’, ‘Business Skills Development’, ‘Policy & Advocacy’,

⁵⁵ <https://www.smallbusiness.wa.gov.au/our-work>

⁵⁶ <https://www.smallbusiness.wa.gov.au/templates-tools-guides>

⁵⁷ <https://www.smallbusiness.wa.gov.au/about/small-business-landscape>

‘Business Investigations and Dispute Services’. De verantwoordelijke minister is de minister for Small Business.⁵⁸ Deze minister valt onder het ministerie van Financiën en voert de kabinetsplannen uit op het gebied van kleine bedrijven, onder andere vergroten van productiviteit, weerbaarheid en digitale competenties van bedrijven. Ook staat ze in nauw contact met de ombudsman voor kleine bedrijven en familiebedrijven, die opkomt voor en ondersteuning biedt aan kleine bedrijven en familieondernemingen, onder meer door middel van mediation en juridisch advies.

Australië kent een systeem van ‘Small Business Commissioners’ waarbij elke staat een eigen ombudsman heeft die opkomt voor de belangen van kleine bedrijven. Voor de staat Western Australia geldt dat de voorzitter van het bestuur van SBDC tegelijkertijd ook de Small Business Commissioner voor Western Australia is.

Financiering

In 2025 had SBDC ongeveer 18 miljoen dollar aan kosten, waarvan het grootste deel (ong. 10 miljoen) loonkosten. SBDC wordt vrijwel volledig gefinancierd vanuit de staat Western Australia (97%), de rest komt vanuit vergoedingen door de deelnemers aan activiteiten en uit rente-inkomsten.⁵⁹

Effecten voor het mkb

Ieder jaar brengt SBDC een Annual Report uit met daarin het bereik en de resultaten van hun activiteiten. De resultaten worden onder andere gemeten via enquêtes onder deelnemers aan de activiteiten van SBDC. Ze werken daarbij met ‘key effectiveness indicators’ and ‘key efficiency indicators’. Deze indicatoren lijken zich met name te richten op de adviesdiensten (onderdeel ‘Business Advisory Services’) van SBDC.

De effectiviteit van de diensten rondom advies en informatievoorziening worden gemeten aan de hand van twee indicatoren: de mate waarin het advies of de informatie nuttig was voor de gebruiker, en de mate waarin het advies of de informatie bij heeft gedragen aan het besluit om een bedrijf te starten of te kopen. Voor beide indicatoren geldt dat men in 2024-2025 boven het target zat. Voor de eerste indicator was het target 95%, en het daadwerkelijke percentage lag op 97%. Voor de tweede indicator was het doel 82% en het daadwerkelijke percentage 90%.

Qua efficiency wordt gekeken naar de kosten per klant die direct of indirect is geholpen door SBDC, en de kosten voor beleidsontwikkeling, advies en hervormingsprojecten als percentage in de totale kosten. Het doel van de laatste indicator werd gehaald in 2024-2025, maar het doel voor de kosten per klant die wordt geholpen door SBDC niet. Deze kosten lagen in 2024-2025 hoger dan het doel, met name door minder dan verwachte websitebezoeken. Deze indicator heeft waarschijnlijk (ook) betrekking op het online advies, waardoor minder websitebezoekers leidt tot minder advies en meer tijd per klant. Dit wordt echter niet direct duidelijk ook het rapport.

Er zijn tot op heden helaas geen externe effectevaluaties (met behulp van een controlegroep) van de activiteiten van SBDC uitgevoerd. Wel is er in 2021 door een onafhankelijk adviesbureau een kosten-baten analyse uitgevoerd met betrekking tot het Small Business Friendly Approvals Program.⁶⁰ Het doel van dit programma is om de trajecten voor het aanvragen van licenties en vergunningen bij lokale overheden te vereenvoudigen en te stroomlijnen. Dit doet men door in kaart te brengen hoe goedkeuringstrajecten er bij lokale overheden uitzien, hervormingen te ontwerpen en lokale overheden te ondersteunen om deze

⁵⁸ Zie Annual report 2024-2025:

[https://www.parliament.wa.gov.au/publications/tailedpapers.nsf/displaypaper/4210473ab5223dff95f7d79448258d07001bd55d/\\$file/tp+473+\(2025\)+small+business+development+corporation+2024-25+annual+report.pdf](https://www.parliament.wa.gov.au/publications/tailedpapers.nsf/displaypaper/4210473ab5223dff95f7d79448258d07001bd55d/$file/tp+473+(2025)+small+business+development+corporation+2024-25+annual+report.pdf)

⁵⁹ Zie Annual report 2024-2025:

[https://www.parliament.wa.gov.au/publications/tailedpapers.nsf/displaypaper/4210473ab5223dff95f7d79448258d07001bd55d/\\$file/tp+473+\(2025\)+small+business+development+corporation+2024-25+annual+report.pdf](https://www.parliament.wa.gov.au/publications/tailedpapers.nsf/displaypaper/4210473ab5223dff95f7d79448258d07001bd55d/$file/tp+473+(2025)+small+business+development+corporation+2024-25+annual+report.pdf)

Zie Division 17 in: <https://www.ourstatebudget.wa.gov.au/2025-26/budget-papers/bp2/2025-26-wa-state-budget-bp2-vol1.pdf>

⁶⁰ <https://oecd-opsi.org/wp-content/uploads/2023/12/Reference-1-Economic-Evaluation-Small-Business-Friendly-Approvals-Program-SBDC-4.pdf>

hervormingen te implementeren. Het onderzoek maakt gebruik van zelfgerapporteerde ontwikkelingen middels enquêtes onder bedrijven en groepsgesprekken bij lokale overheden. Het rapport schat dat de activiteiten in het Small Business Friendly Approvals Program geleid hebben tot de volgende economische effecten in de periode 2020-2022:

- Kortere wachttijden in goedkeuringstrajecten: opbrengst van 2,3 miljoen dollar voor bedrijven.
- Minder tijd kwijt aan het zoeken naar informatie: opbrengst van 0,2 miljoen dollar voor bedrijven.
- Minder arbeidsinzet nodig bij lokale overheden: opbrengst van 1 miljoen voor lokale overheden.

Ten opzichte van de investeringen vanuit de staat en de lokale overheden, komt de kosten-baten ratio voor de periode 2020-2022 uit op 1,6: voor elke dollar die er in wordt gestopt, heeft het 1,6 dollar aan baten gegenereerd. Omdat men op lange termijn nog hogere baten verwacht, onder andere ook in minder arbeidsinzet voor bedrijven aan administratieve lasten rondom vergunningaanvragen, wordt ingeschat dat de lange termijn kosten-baten ratio over de periode 2020-2032 bijna 9 zal zijn.

7 DIGITAL GATEWAY I.C.M. BÜROKRATT, ESTLAND

Naam

Digital Gateway en Bürokratt, Estland

Doel en inhoud

De initiatieven Digital Gateway en Bürokratt maken beide onderdeel uit van een bredere strategische inzet in Estland die gericht is op het creëren van een proactieve, gebruikersvriendelijke en AI-gedreven digitale overheid. Beide initiatieven passen binnen de beoogde digitale transformatie en geven naast andere initiatieven invulling aan de nationale AI-strategie van de Estlandse regering die in 2019 van start ging.⁶¹ Deze nationale strategie bevat een visie en een roadmap om te komen tot publieke diensten die AI-oplossingen integreren door de gehele economie heen.

Kort gezegd, is de Digital Gateway de centrale portal voor bedrijven waar alle overheidsdiensten samenkomen, en biedt Bürokratt via een gebruikersinterface de virtuele assistent die ondernemers interactief helpt om de juiste diensten te vinden en te gebruiken.

Het beleidsinitiatief Digital Gateway beoogt één centraal digitaal toegangspunt voor alle overheidsdiensten voor ondernemers te zijn: overzichtelijk, toegankelijk, en gebruiksvriendelijk voor vergunningen, subsidies, naleving van regelgeving en administratieve processen. Denk aan hergebruik van bedrijfsgegevens via het once-only principe, een overzicht van verplichtingen en deadlines op basis van de registratiegegevens van een bedrijf, en een centrale mailbox met de overheid. Dit met als doel om de productiviteit en concurrentiekracht van Estse mkb-bedrijven te vergroten door digitale administratieve processen te vereenvoudigen en te automatiseren.⁶²

Bürokratt is een nationaal technisch platform van AI-gedreven virtuele assistenten voor bedrijven (en burgers) voor alle publieke diensten.⁶³ Het is een interoperabel stelsel van chatbots en AI-applicaties dat werkt als digitale interface tussen bedrijven en de overheid.⁶⁴ Bürokratt stelt de gebruiker in staat om met spraak- of tekstcommando's alles te regelen wat ze nodig hebben, zonder dat ze door meerdere gebruikersinterfaces hoeven te navigeren. Bürokratt beoogt een vraag gesteld in de taal van de ondernemer via één digitale assistent laagdrempelig en toegankelijk te beantwoorden. De ambitie van Bürokratt is om met behulp van AI-ondersteuning te komen tot een gepersonaliseerde, proactieve digitale overheid.⁶⁵

Beide initiatieven versterken elkaar, met Digital Gateway als inhoudelijke motor achter de bedrijfsgerichte digitalisering, en Bürokratt als de service-interface die via laagdrempelige communicatie met de overheid de vernieuwingen zichtbaar maakt.

⁶¹ Zie [Estonia AI Strategy Report - AI Watch - European Commission](#)

⁶² [Digital Gateway will bring all business services to one place - e-Estonia](#)

⁶³ Zie [Eesti.ee](#)

⁶⁴ [Bürokratt | Kratid](#)

⁶⁵ [Digital public services based on open source: case study on Bürokratt | Interoperable Europe Portal; Estonia's new virtual assistant aims to rewrite the way people interact with public services - e-Estonia](#) en <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/20611fc1-6ded-4b66-a2b8-21282b960498/content>

Periode

Beide beleidsinitiatieven zijn van start gegaan in 2020. De implementatie van de Digital Gateway portal begon in 2022-2023 en loopt door tot 2025. Bürokratt is sinds 2020 in ontwikkeling waarna een eerste officiële versie in 2022 werd gelanceerd.

Doelgroep

De Digital Gateway richt zich primair op ondernemers en bedrijven, en dan met name het mkb omdat bleek dat zij met name moeite had met het snel vinden van de juiste overheidsinformatie en de communicatie met een sterk versnipperd landschap van meer dan 150 publieke instanties. Daarnaast richt de portal zich ook op dienstverleners die bedrijven ondersteunen in hun administratieve processen zoals accountants en administratiekantoren.

De doelgroep van Bürokratt is tweeledig: enerzijds zowel op burgers als bedrijven die met de overheid willen communiceren en anderzijds de overheidsinstellingen (zowel nationale agentschappen als lokale overheden) die hun dienstverlening via digitalisering gebruikersvriendelijker willen maken. Via de connectie van Bürokratt en de Digital Gateway worden mkb-bedrijven meer expliciet als doelgroep benaderd.

Organisatievorm

Het Ministry of Economic Affairs and Communications (MKM) in Estland is beleidsmatig de verantwoordelijke partij en de uitvoerder van de Digital Gateway. De dagelijkse projectorganisatie bevindt zich binnen het ministerie zelf. Ze huren wel externe expertise in, zoals van PWC in 2023. PWC voerde een uitgebreid onderzoek uit naar de staat van de digitale dienstverlening aan bedrijven.⁶⁶ Deze studie analyseerde hoe digitale overheidsdiensten voor ondernemingen functioneren, welke knelpunten bedrijven ervaren, en in hoeverre de overheid klaar is om AI-oplossingen te integreren in haar dienstverlening. Daarnaast zijn internationale best practices in kaart gebracht en zijn aanbevelingen opgenomen om de Digital Gateway verder vorm te geven.

Bürokratt wordt door de overheid in samenwerking met de State Information System Authority (RIA) ontwikkeld. Daarnaast zijn er ook andere partners bij betrokken zoals het Estonian Language Institute en het Ministry of Education and Research, en private partners zoals Net Group, Texta, Stacc, Microsoft en Solita.⁶⁷

Financiering

De financiering van de Digital Gateway vindt plaats vanuit het Europese programma voor structurele hervormingsondersteuning. De Digital Gateway is onderdeel van het bredere traject *“Supporting productivity and competitiveness of Estonian SMEs through real-time economy and single contact point digital solutions”*, dat wordt gefinancierd door de Europese Commissie (DG REFORM) via het Technical Support Instrument (TSI). Het Estse Ministerie van Economische Zaken en Communicatie (MKM) treedt op als nationale begunstigde en uitvoerder. In publiek beschikbare rapportages zijn geen bedragen te vinden over de omvang van de verleende subsidie of over de ontwikkelings- of implementatiekosten van Digital Gateway sinds de start in 2020.

De ontwikkeling van Bürokratt wordt volledig gefinancierd door de Estse overheid, met de Ministry of Economic Affairs and Communications (MKM) en de State Information System Authority (RIA) als verantwoordelijke uitvoeringsorganisaties. Tot begin 2022 had de overheid circa €1,5 miljoen geïnvesteerd in het project, waarna een aanvullend budget van ongeveer €13 miljoen is vrijgemaakt voor de daaropvolgende vier jaar.⁶⁸

Effecten voor het mkb

Over de voortgang van de Digital Gateway is in 2025 een rapportage verschenen. Daarin wordt aangegeven dat er op basis van input verkregen van ondernemers en uitvoeringsinstanties in 2025 gesteld kan worden

⁶⁶ [State of Play The Provision of Digital Public Services to Enterprises in Estonia and Preparedness to AI solutions.pdf](#)

⁶⁷ [Estonia's new virtual assistant aims to rewrite the way people interact with public services - e-Estonia](#)

⁶⁸ [Estonia's new virtual assistant aims to rewrite the way people interact with public services - e-Estonia](#)

dat de eerdere problemen van het mkb met de toegang tot de overheid ietwat verholpen zijn door de nieuwe diensten geleverd via de Digital Gateway for Businesses (DGB).⁶⁹ Er worden daarover geen kwantitatieve gegevens gemeld. Er wordt voornamelijk gewezen op aspecten die nog verbeterd moeten worden, waaruit blijkt dat er nog veel werk verricht moet worden:

- Ondernemers moeten beter bewust gemaakt worden van de diensten van DGB want men gebruikt nog veel de afzonderlijke portals van de uitvoeringsinstanties.
- Veel diensten in DGB zijn minimaal ontwikkeld waardoor ze van te weinig toegevoegde waarde zijn voor de ondernemers, en moeten dus doorontwikkeld worden.
- De gebruiksvriendelijkheid moet verbeteren: het is nu nog te complex, de personaliseringsgraad is te laag en de overvloed aan informatie belemmert de navigatie.

Een case study van Bürokratt laat zien dat in 2022-2023 substantiële, technologische onderdelen van Bürokratt waren gerealiseerd.⁷⁰ Toen is de eerste versie van Bürokratt en het onderliggende netwerk van interoperabele chatbots gelanceerd, waardoor burgers via één chatvenster informatie en bepaalde eenvoudige publieke diensten konden verkrijgen. De technische basis was ontwikkeld en operationeel. Deze funding kon vervolgens dienen voor verdere uitrol van een landelijk netwerk van AI-assistenten binnen de overheid. De case study maakt duidelijk dat deze resultaten de eerste volledig afgeronde fase vormden in de nationale strategie om naar een breed inzetbaar AI-gedreven dienstverleningsplatform te groeien.

In 2023 liet het Estse Ministerie van Economische Zaken en Communicatie een gebruikersonderzoek van Bürokratt uitvoeren door Civitta naar de functionaliteiten en gebruikservaring van Bürokratt.⁷¹ Uit dit onderzoek blijkt dat burgers – op basis van een representatieve steekproef van 1.000 inwoners – Bürokratt vooral zien als een handig hulpmiddel voor eenvoudige vragen en basisinformatie, terwijl zij bij complexere zaken de voorkeur blijven geven aan menselijk contact. Hoewel burgers de 24/7-beschikbaarheid en het gemak waarderen, zijn er ook twijfels over de betrouwbaarheid van antwoorden. Tegelijkertijd tonen overheidsinstellingen belangstelling om Bürokratt te implementeren, met name om het klantcontact te ontlasten en veel gestelde vragen te automatiseren, maar lopen zij aan tegen uitdagingen zoals beperkte interne capaciteit, technische integratievragen en zorgen over datakwaliteit. (Mkb-)bedrijven maakten géén deel uit van de doelgroep van dit onderzoek; er zijn uitsluitend burgers en publieke instellingen bevraagd.

In 2024 verscheen een artikel over hoe de Estse overheid de complexe technologische integratie van Bürokratt heeft aangepakt. De auteurs geven aan dat het programma sterk werd gedreven door een technology-push-logica: de visie om een landelijk AI-assistentennetwerk te creëren ontstond eerder dan door gebruikers gevraagde toepassingen. Aan de hand van documentanalyse, literatuur en interviews concludeert het onderzoek dat succesvolle implementatie vooral afhankelijk is van drie factoren: (1) vroegtijdige betrokkenheid van stakeholders, co-design met gebruikers, iteratief en gebruiksgericht ontwerpen (2) vereenvoudiging van de complexe technische AI-architectuur, en (3) strategisch gebruik van open-sourcecomponenten. Dit zou ervoor moeten zorgen dat AI-diensten zoals Bürokratt daadwerkelijk bijdragen aan administratieve lastenverlichting en betere digitale interactie. Hoewel het artikel de koppeling met de Digital Gateway niet noemt lijkt de koppeling tussen beide initiatieven een logische oplossing om de vraag en behoefte van mkb-ondernemers beter te bedienen.

In oktober 2025 waren de diensten van 18 overheidsorganisaties in Bürokratt geïntegreerd.⁷² Doel is om eind 2025 de volledige technische basis gereed te hebben. Vanaf 2026 zou dan de uitrol van gepersonaliseerde

⁶⁹ [Executive summary](#)

⁷⁰ [Digital public services based on open source: case study on Bürokratt | Interoperable Europe Portal](#) en [Estonian public services in the age of Artificial Intelligence | European Monitor of Industrial Ecosystems](#)

⁷¹ [\(Microsoft Word - Aruanne B\374rokrati funktsionaalsuste kasutajauuring 03.02.2023\)](#)

⁷² [Estonia eyes cross-border interoperability for Bürokratt, its 'Siri of public services'](#)

AI-agents en proactieve dienstverlening plaats moeten vinden. De uiteindelijke ambitie om Estse e-diensten via Bürokratt beschikbaar te hebben wordt richting 2030 pas verwacht.

Documenten met informatie over de daadwerkelijke lastenverlichting voor het mkb (en burgers) zijn nog niet aangetroffen; daarvoor lijkt het gezien de fase van ontwikkeling nog te vroeg.

8 ACTION PROGRAMME FOR THE ELIMINATION OF ADMINISTRATIVE BARRIERS AND THE REDUCTION OF REGULATORY BURDENS BY 25%, SLOVENIË

Naam

Action Programme for the elimination of administrative barriers and the reduction of regulatory burdens by 25%, Slovenië.

Doel en inhoud

In 2009 heeft de regering van Slovenië een programma aangenomen voor het wegnemen van administratieve belemmeringen en het verminderen van administratieve lasten. Dit programma liep in eerste instantie tot 2012 en is later verlengd tot 2015. Het doel was om een reductie van de administratieve lasten voor burgers en bedrijven met 25% te bereiken.⁷³ Het betrof dus een tijdelijk zogenoemd 25%-actieprogramma. In 2013 is vervolgens een *Single Document* door de Sloveense regering vastgesteld, waarin maatregelen uit verschillende actieprogramma's - waaronder het 25%-actieprogramma - zijn samengevoegd tot één samenhangend pakket gericht op verbetering van de regulering en het ondernemingsklimaat.⁷⁴

Het beleidsdoel van het tijdelijke 25%-actieprogramma was tweeledig:

1. het verbeteren van het ondernemingsklimaat en de concurrentiekracht van de Sloveense economie, met bijzondere aandacht voor het mkb;
2. het verminderen van tijds- en kostenlasten voor burgers in hun interacties met de overheid.

De belangrijkste inhoudelijke elementen waren:

- systematische herziening van regelgeving, gericht op schrappen, vereenvoudigen of digitaliseren van verplichtingen;
- prioritering van de zwaarste lasten, gemeten in tijd en kosten;
- vermindering van bewijsverplichtingen, onder meer door hergebruik van gegevens binnen de overheid (once-only principle);
- digitalisering van procedures, bijvoorbeeld via elektronische loketten en automatische gegevensuitwisseling.

Voorafgaande aan de nieuwe/herziene regelgeving is gebruikgemaakt van input van burgers en ondernemers via het portaal 'Stop Birokraciji' (Stop the Bureaucracy)⁷⁵ waar vereenvoudigingsvoorstellen konden worden ingediend. De voorstellen die opgepakt zijn, zijn vervolgens geregistreerd en gevolgd in een overheidsdatabase waarin alle maatregelen van de Sloveense regering voor verbetering worden vastgelegd en gevolgd. Per maatregel bevat deze database de verantwoordelijke ministeries, de voortgang en de mate van realisatie. Na afloop van het tijdelijke 25%-actieprogramma is 'Stop Birokraciji' blijven bestaan.

Een kernonderdeel van het programma was het gebruik van een gestandaardiseerde meetmethodiek voor administratieve lasten, gebaseerd op het internationaal gebruikte Standaard Kosten Model. Hiermee werden administratieve lasten gekwantificeerd als nalevingskosten (tijdsbesteding × tarief) per wettelijke

⁷³ https://www.stopbirokraciji.gov.si/fileadmin/user_upload/mju/English/News/SIMPLE_RULES-SLOVENIA-1.pdf, Stop Birokraciji: STOP the Bureaucracy en [Administrative Structure of the program: To understand where the program is now, it is important to trace it's somewhat convoluted developmental trajectory](#)

⁷⁴ [Enotni dokument-22102013_en_final1](#)

⁷⁵ [Stop Birokraciji: STOP the Bureaucracy](#)

verplichting. De resultaten zijn opgenomen in een nationale database die ook diende voor monitoring en transparantie. Er zijn nulmetingen en vervolgmetingen volgens deze zelfde methodiek gedaan. Dit om vast te stellen of de lastenreducties daadwerkelijk waren gerealiseerd.

Periode

Het tijdelijke 25%-actieprogramma liep van 2009 tot 2015.

Doelgroep

De doelgroep van het programma bestond uit burgers en bedrijven die in hun interacties met de overheid worden geconfronteerd met administratieve verplichtingen, waarbij het midden- en kleinbedrijf een centrale doelgroep vormde vanwege de relatief hoge regeldruk die kleine en middelgrote ondernemingen ervaren.

Organisatievorm

De uitvoering van het tijdelijke 25%-actieprogramma lag primair bij het Ministerie van Openbaar Bestuur van Slovenië (Ministry of Public Administration, MJU), dat optrad als centrale coördinerende en uitvoerende instantie in nauwe samenwerking met alle vakministeries. Daarnaast werd een interdepartementale werkgroep opgezet om de uitvoering te coördineren en consistentie tussen ministeries te waarborgen.

Financiering

Het betreft een beleidsprogramma dat binnen de reguliere begrotingen van de ministeries plaatsvond.

Voor de financiering van de 'Stop Birokracii' portal dat fungeerde als het uitvoerings- en monitoringinstrument en nauw verweven was met het 25%-actieprogramma, is gebruikgemaakt van ESF-subsidie. De totale projectkosten bedroegen ca. €1,6 miljoen waarvan de EU-bijdrage (ESF) ca. €1,4 miljoen was en de cofinanciering door Sloveense regering ca. €0,2 miljoen.⁷⁶

Na 2015 is 'Stop Birokracii' voortgezet via een nieuw ESF-project (2016-2022) met een totale begroting van ca. €900.000.

Effecten voor het mkb

In 2016 is een evaluatie verschenen van het tijdelijke 25%-actieprogramma. Het rapport presenteert op verschillende beleidsterreinen de gerealiseerde lastenverlichting die berekend is met het Europees erkende Standaard Kosten Model (kortweg: tijdsbesteding × tarief + directe kosten).⁷⁷ De evaluatie is uitgevoerd door de Sloveense overheid onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van Openbaar Bestuur, en vergelijkt deze meting met de eerder verrichte nulmeting. De metingen omvatten:

- informatieverplichtingen (aanvragen, meldingen, verklaringen, rapportages);
- benodigde documenten, bewijsstukken en kopieën;
- tijdsbesteding aan administratieve procedures;
- directe nalevingskosten (bijv. portokosten, notariskosten).

De metingen bestrijken 146 beleidsmaatregelen binnen 11 beleidsterreinen. De totale administratieve lasten die binnen het programma zijn geïnventariseerd, bedroegen circa €1,5 miljard. Deze lasten zijn vastgesteld via een gefaseerde nulmeting die vanaf 2009 per beleidsdomein is uitgevoerd. Op basis hiervan is het doel geformuleerd om de lasten met 25% te verminderen. Over de periode 2009–2015 is cumulatief circa €365 miljoen aan administratieve lastenverlichting gerealiseerd. Dit bedrag heeft uitsluitend betrekking op maatregelen die daadwerkelijk zijn ingevoerd en waarvan de effecten ex-post zijn vastgesteld. Aanvullende lastenreducties zijn voorzien via gedeeltelijk gerealiseerde en nog te implementeren maatregelen, waarmee de evaluatie aangeeft dat het programmadoel van een reductie van meer dan 25% zal worden bereikt.

De grootste gerealiseerde besparingen zijn behaald op de beleidsgebieden Arbeidsmarkt & sociale zekerheid, Financiën en Justitie. De lastenverlichting is met name bereikt door digitalisering, het once-only

⁷⁶ [Brosura MJU FINAL eng3small.pdf](#)

⁷⁷ [Brosura MJU FINAL eng3small.pdf](#)

principe (door gegevensuitwisseling tussen overheden), afschaffen van verplichte documenten, vereenvoudiging van procedures (kortere termijnen, één loket, minder stappen); en op het gebied van markttoegang (minder vergunningen en lagere eisen). Kortweg gezegd, is een groot deel van de lastenreductie gerealiseerd door operationele verbeteringen en ICT-oplossingen.

Hoewel de evaluatie van het Sloveense programma geen aparte uitsplitsing bevat van de lastenverlichting voor het mkb, blijkt uit de aard van de gerealiseerde maatregelen dat een substantieel deel van de besparingen is neergeslagen bij micro- en kleine ondernemingen. Het betreft met name vereenvoudigingen in fiscale procedures, markttoegang, beroepsregulering en ondernemingsadministratie.

Vanuit de wetenschap is er overigens kritiek gekomen op de wijze van het meten van de administratieve lastenverlichting in Slovenië volgens het Standaard Kosten Model.⁷⁸ Volgens de auteurs leidt deze methodologische benadering ertoe dat beleidsresultaten vooral worden gepresenteerd als *formele* reducties van administratieve verplichtingen, zonder dat systematisch wordt onderzocht en vastgesteld of bedrijven deze reducties ook daadwerkelijk als verlichting *ervaren*.⁷⁹

In 2015 was het 25%-actieprogramma afgelopen. Na de evaluatie uit 2016 is dus geen nieuwe kwantitatieve effectmeting meer verschenen. Daarna is het beleid overgegaan in monitoring van nieuwe maatregelen en voortgang per maatregel. Vanaf 2016 worden periodiek officiële voortgangsrapportages gepubliceerd over de uitvoering van maatregelen.⁸⁰

⁷⁸ Zie <https://reference-global.com/download/article/10.1515/cejpp-2016-0027.pdf>

⁷⁹ Ook in Nederland wordt onderkend dat het Standaard Kosten Model (SKM) slechts beperkt zicht biedt op de feitelijke en ervaren administratieve lasten in de praktijk. Hoewel het SKM waardevol wordt geacht voor het systematisch en vergelijkbaar in beeld brengen van administratieve verplichtingen, is erkend dat formele lastenreducties zich lang niet altijd vertalen in daadwerkelijke verlichting voor bedrijven en burgers. Daarom is het SKM in de afgelopen jaren aangevuld met andere instrumenten zoals de MKB-toets en toetst het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) wet- en regelgeving niet alleen op berekende regeldrukkosten, maar ook op werkbaarheid, uitvoerbaarheid en doenvermogen.

⁸⁰ <https://www.stopbirokraciji.gov.si/publikacije/porocila>

Naam

Smarter Regulation Programme, Verenigd Koninkrijk

Doel en inhoud⁸¹

De oprichting van het Smarter Regulation Programme (SRP) in het Verenigd Koninkrijk werd ingegeven door het besef dat opeenvolgende regeringen decennialang regulering als voorkeursoptie hebben gebruikt, in plaats van als laatste redmiddel. Het VK wil daarmee dus een ideologische draai maken: *“Ensuring regulation is a last resort, not a first choice”*. Ze grijpen daarbij de Brexit aan om ook kritisch te kijken naar alle regels die vanwege de EU zijn opgenomen in de Britse regelgeving.

Het doel van het SRP in het VK is een gerichte deregulering én een structurele hervorming van toezichthouders om administratieve lasten (vooral voor het mkb) te verlagen en daarmee innovatie en groei te stimuleren, terwijl de consumenten-, werknemers- en milieubescherming behouden blijven. Dit door het verbeteren, vereenvoudigen en effectiever maken van regelgeving voor bedrijven, consumenten en de samenleving. Het programma benut de nieuwe autonomie die het VK sinds de Brexit heeft en kent de volgende drie pijlers:

1. Regels moeten alleen worden gebruikt als het echt nodig is. Regulering wordt ingezet als laatste middel, niet als eerste keuze. Voordat de Britse overheid nieuwe regels invoert, moeten alternatieven onderzocht worden zoals vrijwillige codes, richtlijnen, technologische oplossingen of ondersteunende diensten.
2. Regulering moet geminimaliseerd en toekomstbestendig worden gemaakt. Dit betreft het afstoten of vereenvoudigen van regels die bedrijven onnodig belasten. En het herzien en verminderen van bestaande regels, inclusief de vele regels die het VK uit de EU-wetgeving na Brexit heeft overgenomen.⁸² Het reguleringsprogramma gebruikt nieuwe wetgeving zoals de Retained EU Law (Revocation and Reform) Act 2023 om deze regels te herzien, te schrappen of aan te passen aan de Britse context. Met als doel alleen die regels te behouden die nog relevant zijn en passen bij innovatie en economische groei.
3. Regelgevers moeten effectief en ondersteunend zijn. Er wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van de instanties die toezicht houden om een goed evenwicht te behouden tussen bescherming en economische groei.

Een belangrijk onderdeel van het programma is dat het belanghebbenden betreft door middel van een algemene call for evidence en diverse, gericht consultaties waarbij sectororganisaties, bedrijven, consumentenorganisaties en regulatoren worden uitgenodigd mee te denken over hoe regels werken en verbeterd kunnen worden. Van oktober 2023 tot half januari 2024 heeft het Department for Business and Trade een algemene ‘Call for Evidence on the regulatory landscape’ uitgezet om beter zicht te krijgen op de schaal en reikwijdte van de zorgen op het gebied van regelgeving onder de verschillende belanghebbenden, en om zodoende ‘evidence based’ te werk te kunnen gaan. De oproep is breed uitgezet, onafhankelijk van de

⁸¹ Zie de website [Smarter regulation - GOV.UK](https://www.gov.uk/government/policies/smarter-regulation) en de beleidsnota: [Smarter Regulation to Grow the Economy](#)

⁸² Na de Brexit (31 januari 2020) stond het VK voor de vraag wat er zou gebeuren met alle EU-regels die van kracht waren. Om een plotselinge juridische leegte te voorkomen, besloot de Britse overheid dat veel van die EU-wetgeving gewoon onderdeel van het Britse recht bleef. Dit wordt “Retained EU Law” genoemd.

regulator of gebied van regelgeving. Reacties zijn ontvangen van brancheorganisaties, mkb-bedrijven en grote bedrijven, consumenten en consumentenorganisaties, publieke instanties, regelgevers, denktanks en academici. Daarnaast zijn eind 2023 een serie rondetafels gehouden met bedrijven, consumentenorganisaties, regulatoren en academici. De bevindingen zijn samengevat in een apart document⁸³ en gebruikt voor een deel van de voorgenomen hervormingen zoals vermeld in een White Paper (zie hieronder).

Voorts zijn er in het eerste jaar negen consultaties gericht op specifieke onderwerpen uitgezet (zie hieronder bij *Effecten voor het mkb*).⁸⁴ Het lijkt er niet op dat de consultaties jaarlijks worden herhaald maar gericht ingezet worden bij de ontwikkeling van een hervormingsvoorstel of als er een sectoraal probleem naar voren komt.

Periode

Sinds mei 2023. Opvallend is dat er na mei 2024 geen update van het programma meer gegeven wordt waardoor het lijkt alsof het programma gestopt is. Nadere analyse laat zien dat er in het beleid in 2025 niet meer gesproken wordt over het Smarter Regulation Programme maar dat er wel duidelijke beleidslijnen zijn die inhoudelijk een voortzetting zijn van het programma: regeldruk verminderen, groei en innovatie ondersteunen, en efficiëntere toezichthouders. In 2025 verschijnen onder leiding van een nieuwe regering en een nieuwe economische strategie ('Plan for Change') beleidsstukken waarin gesproken wordt over het Regulation Action Plan.⁸⁵ Daar waar het Smarter Regulation Programme min of meer ingegeven was door de mogelijkheden die de post-Brexit periode bood (onder de Sunak-regering), is het Regulation Action Plan vanaf 2025 een nieuw, breder economisch strategisch raamwerk dat systeemhervorming, administratieve lastenreductie en groei centraal stelt, en daarmee het eerdere programma feitelijk vervangt. In dit Regulation Action Plan wordt als doel gesteld om de administratieve regeldruk met 25% te verminderen op basis van een nulmeting (als baseline is vastgesteld dat bedrijven £22,4 miljard aan administratieve regeldruk per jaar ervaren).⁸⁶

Doelgroep

Het programma is gericht op alle regelgeving, bedrijven en consumenten, maar erkent expliciet dat kleinere bedrijven onevenredig zwaar worden getroffen door complexe regelgeving. Daarom is het verminderen van administratieve lasten voor het mkb een kernonderdeel van de hervormingen.

Organisatievorm

Het SRP wordt geleid door het Department for Business and Trade (DBT). Het programma doorkruist vanuit de Britse overheid alle departementen.

Financiering

De gevonden documentatie bevat geen indicaties van wat het Smarter Regulation Programme zelf aan kosten voor de Britse overheid voor de beleidsvorming en de uitvoering met zich meebrengt.

Effecten voor het mkb

Het programma is in mei 2023 van start gegaan. Begin 2026 is er nog geen externe monitoring of evaluatie van het SRP verschenen. Na een jaar is er in mei 2024 wel een voortgangsrapportage verschenen [Smarter Regulation - One Year On](#) en een Whitepaper over het reguleringsregime. Deze voortgangsnota over de eerste 12 maanden van het programma bevat een overzicht van de implementatie van het programma, de concrete hervormingen die zijn doorgevoerd met een geschatte bespaarde administratielast, en 25 nieuwe

⁸³ [Summary of findings from the Call for Evidence](#)

⁸⁴ Zie [Smarter regulation - GOV.UK](#)

⁸⁵ Zie [New approach to ensure regulators and regulation support growth \(HTML\) - GOV.UK](#) en [Written statements - Written questions, answers and statements - UK Parliament](#)

⁸⁶ [Business regulation - GOV.UK](#)

beleidsveranderingen verspreid over vrijwel alle sectoren van de economie. Deze nota is vooral een beleidsmatig rapportage maar is geen onafhankelijke monitoring of evaluatie.

De 'One Year On' nota⁸⁷ meldt de volgende opbrengsten na één jaar:

- Er wordt geschat dat er door het programma £1 miljard lastenverlichting per jaar voor bedrijven zal worden gerealiseerd; er wordt de bedrijven naar schatting 50 miljoen uur administratieve tijd bespaard.
- Meer dan 2 000 regels "retained EU law" zijn opgeschort, hervormd of ingetrokken, met nog eens 500 herzieningen gepland.
- Er zijn veranderingen doorgevoerd in de rapportagevereisten van de '*Working Time Regulations*' zodat bedrijven minder tijd kwijt zijn aan bureaucratie, zonder bestaande werknemersrechten te verminderen.
- Er zijn negen consultaties gelanceerd en publicaties met de resultaten daarvan gepubliceerd. Waaronder een White Paper over een nieuw reguleringskader, een voorstel om de drempel voor vrijstelling voor niet-financiële rapportage van 250 naar 500 werknemers te verhogen, consultaties voor hervormingen van UK REACH, verlaging van de minimumleeftijd voor treinmachinisten, voor aanpassing van voertuigstandaarden, en herziening van regels rond gokautomaten.
- Start van een review van het 'Better Regulation Framework'.
- Verbetering van de digitale bedrijfshulp via GOV.UK One Login is in uitvoering.

Als we inzoomen op de effecten op het mkb dan zijn er na een jaar indicaties van mogelijk te realiseren besparingen beschikbaar. De Britse overheid schat dat de in het eerste jaar gemaakte hervormingen tot £1 miljard en 50 miljoen uur tijdsbesparing per jaar aan bedrijfsbesparingen zullen opleveren door minder bureaucratie en minder rapportageverplichtingen voor bedrijven, waaronder een substantieel aandeel bij het mkb valt. Voordelen die voor het mkb genoemd worden zijn – als het programma volledig wordt uitgevoerd – zijn:

- Tijdwinst door minder administratie en rapportageverplichtingen waardoor het mkb meer tijd over heeft voor bedrijfsactiviteiten.
- Grotere flexibiliteit in arbeids- en contractregelgeving, wat mkb-bedrijven meer bewegingsruimte kan geven bij personeelsbeleid.
- Betere digitale toegang tot en integratie met overheidssystemen - interactie met de overheid kost mkb-bedrijven minder tijd.
- Meer mkb-vriendelijke overheidsopdrachten door vereenvoudigde aanbestedingsprocedures die het mkb in staat stelt meer staatsopdrachten te winnen.

In een White Paper dat ook één jaar na de start van het programma verscheen wordt ingegaan op de fundamentele hervorming van het regelgevingsregime in het VK.⁸⁸ De Britse overheid wil toe naar een "world-class service" door regelgevers aan bedrijven en consumenten. Met meer dan 100 regelgevende instanties in het VK was het onoverzichtelijk wie wat reguleert. De White Paper zet in op duidelijkere rolverdeling, betere communicatie en overzicht van het hele systeem. Het nieuwe regulatory framework in het VK heeft met name tot doel om de:

- Transparantie en duidelijkheid te vergroten.
- Regelgevers meer gericht op groei en innovatie te laten werken.
- Kosten/baten van regelgeving inzichtelijker te maken.
- Publieke dienstverlening door regulatoren te verbeteren.

⁸⁷ [Smarter Regulation - One Year On](#)

⁸⁸ [Smarter regulation: Delivering a regulatory environment for innovation, investment and growth](#)

De belangrijkste veranderingen die men doorvoert zijn:

- Opstellen van een formele definitie van wat een bedrijfsregulator is, inclusief leidende principes voor slimme regulering in dagelijkse besluitvorming.
- Oprichting van een register van regulators, dat een “one-stop-shop” voor bedrijven moet worden om te zien welke regels en toezichthouders op hen van toepassing zijn.
- Oprichting van een Regulators Council, een samenwerkingstafel om strategische afstemming tussen overheid en regelgevers te verbeteren en de effectiviteit van beleid te monitoren.
- Introductie van een nieuw Share Once Support Register voor kwetsbare consumenten, zodat zij zich slechts één keer hoeven te registreren bij nutsbedrijven (energie, telecom, water) om hulp te krijgen.
- Een Growth Duty Performance Framework, een prestatieraamwerk met indicatoren waarin regelgevers moeten rapporteren hoe zij bijdragen aan innovatie, investeringen en economische groei.
- Alle departementen moeten zich committeren aan de Ten Principles of smarter regulation.
- Verplichting van departementen om kosten/baten te publiceren. Alle ministeries moeten in hun jaarverslagen expliciet de totale kosten en baten van significante regelgeving opnemen, waardoor toezichthouders en bedrijven een volledig beeld krijgen van wat regelgeving kost en oplevert.
- Cultuurverandering bij regelgevers: inzetten op het leveren van “world-class service”. Het beleid benadrukt een service-gerichte cultuur: regelgevers moeten niet alleen regels handhaven maar ook proactief ondersteunen, heldere informatie geven en samenwerken met bedrijven en publieke stakeholders.

Van de impliciete opvolger van het Smarter Regulation Programme onder een nieuwe regering, te weten het Regulation Action Plan dat in 2025 is ingegaan, worden wel acties en voortgangsnota's gepubliceerd maar gezien de korte periode is er nog geen evaluatieonderzoek verschenen.⁸⁹

⁸⁹ [Business regulation - GOV.UK](https://www.gov.uk/business-regulation)

10 BANQUE PUBLIQUE D'INVESTISSEMENT, FRANKRIJK

Naam

Banque Publique d'Investissement, beter bekend als Bpifrance.

Doel en inhoud

Bpifrance is een publieke investeringsbank. Het doel van Bpifrance is de groei van de Franse economie te bevorderen door ondernemers te helpen succesvol te zijn. Ze bieden een doorlopend aanbod van financieringsondersteuning en advies, dat is afgestemd op verschillende fases in de groei van een onderneming. Meer concreet voert Bpifrance de volgende taken uit:

- Ondersteunen van bedrijven bij oprichting (startkapitaal, innovatiegarantie)
- Financiering en ondersteuning voor de groei van het mkb (o.a. durfkapitaal)
- Financieel versterken van internationalisering van mkb
- Ondersteuning en advies op andere vlakken zoals: commercie en marketing, juridische zaken, MVO

Bpifrance biedt een breed scala aan financiële producten aan, met verschillende hoogtes van de kredieten. De meeste producten gaan om middelgrote kredieten vanaf 50.000 euro.

- **Lange termijn (15 jaar of meer) leningen aan bedrijven voor materiële vaste activa.**⁹⁰ De leningen worden in nauwe samenwerking met commerciële banken verstrekt en komen in alle gevallen bovenop een bestaande banklening. De extra lening van Bpifrance kan doorslaggevend zijn bij het rondkrijgen van een financieringsplan.
- **Startkapitaallening (ondersteund door Invest EU).**⁹¹ Hier zijn twee vormen van: de Invest EU seed loan die is bedoeld voor bedrijven minder dan 5 jaar oud. Deze lening is bedoeld om een onderneming voor te bereiden op een toekomstige kapitaalronde. Ze versterkt de cashpositie zodat het bedrijf aantrekkelijker wordt voor investeerders. De Invest EU startlening is bedoeld voor bedrijven minder dan 8 jaar oud. Deze lening dient om een reeds gerealiseerde kapitaalronde te versterken. Ze werkt als een hefboom: elke euro aan lening komt bovenop het opgehaalde investeerderskapitaal en versnelt zo de groei.
- **Innovatielening (in samenwerking met EIF).**⁹² Deze lening is bedoeld voor bedrijven die minimaal drie jaar oud zijn en die een nieuw product, proces of dienst ontwikkelen of commercialiseren. Financiert immateriële zaken zoals industrialisatie, certificeringen, marketing en IP bescherming tussen 50.000 en 5 miljoen euro.
- **Verskillende vormen van bankgaranties.**⁹³ Bpifrance biedt bankgaranties voor bedrijven die zich in een risicovolle fase bevinden, bijvoorbeeld bij oprichting, groei of in moeilijke economische tijden (bijv. Covid). De bankgaranties zorgen ervoor dat commerciële banken minder risico dragen en dus eerder bereid zijn leningen te verstrekken aan de bedrijven. Bpifrance biedt verder een reeks kapitaalgaranties voor investeringen, die tot doel hebben risicovolle private-equity-investeringen in MKB-bedrijven te stimuleren, waaronder durfkapitaal en 'small-cap growth equity'-investeringen.

⁹⁰ <https://www.bpifrance.com/products/financing/>

⁹¹ <https://bpifrance-creation.fr/encyclopedie/financements/lemprunt/pre-damorage-bpifrance>

⁹² <https://www.bpifrance.fr/nos-actualites/le-pre-innovation-pour-qui-pourquoi>

⁹³ <https://www.bpifrance.com/products/garantees/>

- **Subsidies en voorschotten voor innovatieve projecten.**⁹⁴ Bpifrance biedt ook subsidies of voorschotten (die moeten worden terugbetaald) voor specifieke innovatieve projecten. Dit kan zijn in de fase van een haalbaarheidsstudie of in de fase van de ontwikkeling van een product.
- **Directe en indirecte investeringen in bedrijven.**⁹⁵ Bpifrance investeert rechtstreeks in aandelen (minderheidsbelangen) van veelbelovende bedrijven in Frankrijk. Daarnaast investeren ze ook indirect in bedrijven via investeringen in private equity fondsen, waardoor de kapitaalmarkt voor bedrijven wordt vergroot.
- **Financiering van export.** Bpifrance financiert export van bedrijven met name via een 'exportverzekering'. Dit werkt via een garantie: de Bpifrance Assurance Export staat garant voor de (politieke) risico's van investeringen in export door Franse bedrijven. Dit kan direct aan het bedrijf, of via een lening van een commerciële bank.

Periode

Bpifrance werd opgericht in 2012 als onderdeel van breder beleid van de Franse overheid om de publieke financiële ondersteuning voor bedrijven te bundelen. Daarbij werden drie publiek gefinancierde instellingen samengebracht: OSEO, dat zich richtte op leningen en garanties voor kleine en middelgrote ondernemingen; het Fonds Stratégique d'Investissement (FSI), dat deelnemingen had in belangrijke Franse ondernemingen; en CDC Entreprises, gericht op durfkapitaal. In latere jaren is het mandaat van Bpifrance uitgebreid met name wat betreft innovatie en export. Op dit moment kunnen ondernemers dus terecht bij Bpifrance voor een groot scala aan zaken, zoals financiële hulp en advies bij oprichting, innovatie, financiering, investeringen, internationale activiteiten en breder advies. Ze adverteren ook met het zijn van de 'one-stop shop' voor ondernemers.⁹⁶

Doelgroep

In 2024 ondersteunde Bpifrance meer dan 77.000 verschillende bedrijven.⁹⁷ Bpifrance heeft geen strikte afbakening qua doelgroep, maar de belangrijkste bereikte groepen zijn:

- TPE (très petites entreprises, micro ondernemingen met 1-10 werknemers). In 2024 bestond 75% van het aantal ondersteunde bedrijven uit micro-ondernemingen. Zij maken met name gebruik van bankgaranties en leningen op afbetaling.
- PME (Petites et Moyennes Entreprises, mkb met 10-250 werknemers). In 2024 bestond 23% van het aantal ondersteunde bedrijven uit het mkb.
- ETI (Entreprise de Taille Intermédiaire, middelgrote bedrijven met 250-5.000 werknemers). In 2024 bestond 2% van het aantal ondersteunde bedrijven uit ETI's.

Organisatievorm

Bpifrance is een staatsinvesteringsbank en heeft als naamloze vennootschap twee aandeelhouders: de Franse staat (50%) en Caisse des dépôts et consignations (CDC) (50%), een Franse staatsbank. De directie van CDC draagt ook het voorzitterschap van de bank. De bank wordt bestuurd door een raad van bestuur bestaande uit vijftien directeuren: 8 aandeelhoudersvertegenwoordigers (4 van de staat en 4 van CDC), twee vertegenwoordigers uit de regio's, drie gekwalificeerde personen, waaronder de directeur-generaal, en twee werknemersvertegenwoordigers. Het hoofdkantoor staat in Maisons-Alfort, de bank kent 50 regionale vestigingen en er werken in totaal ongeveer 4.500 werknemers.^{98,99} De bank staat onder toezicht van de Europese Centrale Bank.

⁹⁴ <https://www.fvconseilinnovation.fr/aides-bpifrance/>

⁹⁵ <https://www.bpifrance.fr/nos-solutions/investissement>

⁹⁶ <https://www.bpifrance.com/>

⁹⁷ <https://lelab.bpifrance.fr/enquetes/en-2024-bpifrance-a-soutenu-77-100-entreprises-au-caeur-des-territoires>

⁹⁸ <https://fr.wikipedia.org/wiki/Bpifrance>

⁹⁹ <https://www.bpifrance.fr/investor-relations>

Financiering

Bpifrance opereert zoals een normale bank: de inkomsten komen uit rente op uitstaande leningen, rendement op investeringen, dividend en rendement van deelnemingen, etc.¹⁰⁰ Daarnaast krijgt het kapitaalinjecties van de aandeelhouders (Franse staat en CDC) en werkt het met Europese financiering, bijvoorbeeld via het European Investment Fund (EIF)¹⁰¹ en de European Investment Bank (EIB)¹⁰². Bij de oprichting kreeg Bpifrance een kapitaalinjectie van 18 miljard vanuit de staat.

Effecten voor het mkb

Bpifrance heeft een eigen 'laboratorium' (Bpifrance Le Lab) die helemaal gericht is op onderzoek. Ze proberen academische kennis zo goed mogelijk te vertalen naar de ondernemerspraktijk. Ze presenteren jaarlijks de impactindicatoren over de producten van Bpifrance. Naast financiële verantwoording en cijfers over het bereik, worden er ook effectmetingen uitgevoerd. Dit gebeurt op basis van propensity score matching, waarbij de ondersteunde bedrijven zo goed mogelijk worden gematcht aan een controlegroep van niet-ondersteunde bedrijven. Er worden verschillende uitkomstmaten onderzocht, waaronder impact op werkgelegenheid en omzet, op export, en op overlevingskansen van bedrijven. Afhankelijk van de uitkomstmaat worden verschillende variabelen meegenomen waarop de bedrijven worden gematcht, onder andere: bedrijfsleeftijd, sector, grootteklasse, regio, rechtsvorm, omzet t-1, winst t-1, etc.¹⁰³

Het meest recente impactrapport dateert van december 2025 en bevat cijfers tot en met 2024.¹⁰⁴ Voor de impactindicatoren volgen ze bedrijven die van 2014-2020 gebruik hebben gemaakt van de diensten van Bpifrance voor een periode van drie jaar. De belangrijkste effecten zijn:

- Omzetgroei ligt 9,6 procentpunten hoger voor bedrijven die zijn ondersteund door Bpifrance t.o.v. de controlegroep.
- Groei van het aantal werknemers ligt 8,4 procentpunten hoger voor bedrijven die zijn ondersteund door Bpifrance t.o.v. de controlegroep.
- De groei van de exportomzet van bedrijven die zijn ondersteund in hun exportactiviteiten ligt 17 procentpunt hoger t.o.v. niet-ondersteunde bedrijven. Dit gaat alleen om de subgroep van bedrijven die al aan export deden voorafgaande aan de ondersteuning vanuit Bpifrance.
- De overlevingskansen van bedrijven die zijn ondersteund door Bpifrance ligt 0,5 tot 3 procentpunt hoger dan niet-ondersteunde bedrijven, drie jaar na de ondersteuning. De grootte van het effect hangt af van de verschillende type ondersteuning.

Cumulatief berekent Bpifrance Le Lab dat bij de bedrijven die in de periode 2014-2020 ondersteuning hebben ontvangen (bedrijven die minimaal 3 jaar gevolgd kunnen worden) 152 miljard extra omzet en 490.000 behouden of nieuw gecreëerde arbeidsplaatsen zijn gegenereerd dankzij de activiteiten van Bpifrance.

Naast de jaarlijkse impactonderzoeken van Bpifrance Le Lab zijn er ook een aantal studies op deelonderwerpen gedaan. Hieronder een overzicht van deze studies en de gevonden effecten:

- Brun, M. (2022) – Impact assessment of Bpifrance's financial support to SMEs' innovation projects.¹⁰⁵ Op basis van propensity score matching in combinatie met difference-in-difference analyse

¹⁰⁰ <https://www.bpifrance.fr/download/media-file/534377>

¹⁰¹ <https://www.nefi.eu/news/bpifrance-and-eif-sign-agreement-to-support-innovative-french-smes-and-mid-caps/#:~:text=This%20new%20agreement%20between%20the,up%20to%20EUR%20500%20000.>

¹⁰² <https://www.bpifrance.com/2025/03/26/eib-and-bpifrance-join-forces-for-a-e500-million-boost-towards-renewable-energy-in-france-and-europe/#:~:text=In%20December%202024%2C%20the%20EIB,meet%20the%20EU's%20climate%20objectives>

¹⁰³ <https://lelab.bpifrance.fr/content/download/5018/file/Note%20m%C3%A9thodologique%20indicateurs%20impacts.pdf?disposition=inline>

¹⁰⁴ <https://presse.bpifrance.fr/evaluation-des-dispositifs-de-bpifrance-un-impact-positif-confirme-annee-apres-annee-sur-la-croissance-des-entreprises-francaises>

concludeert deze studie dat de innovatie-ondersteuning door Bpifrance positieve effecten heeft op R&D-investeringen van bedrijven en op het aannemen van R&D-personeel. In de drie jaar na de ondersteuning nemen bedrijven gemiddeld zo'n 10% extra R&D-personeel aan.

- Gazaniol, A. et al. (2020) – Impact of public loan guarantees.¹⁰⁶ Ook in deze studie wordt gebruik gemaakt van een combinatie van propensity score matching en difference-in-difference analyse. In deze studie wordt gekeken naar de garanties voor startende bedrijven en naar garanties voor groeiende bedrijven. Voor startende bedrijven vinden ze dat de overlevingskans van deze bedrijven over een periode van drie jaar stijgt met 5 procentpunten. Ook ligt het aantal werknemers 19% hoger dan in de controlegroep drie jaar na de garantie. Voor groeiende bedrijven vindt men ook positieve effecten op beide indicatoren, ongeveer 10 procentpunten op werkgelegenheid en 3,5 procentpunten op overlevingskans.
- Chiappini, R. et al. (2022) – Can direct innovation subsidies relax SMEs' financial constraints?¹⁰⁷ In deze studie wordt naast propensity score matching en difference-in-difference ook een instrumentele variabele analyse uitgevoerd om te controleren voor oorzaken waar met simpele analyse niet voor gecontroleerd kan worden. In deze studie wordt gekeken naar de innovatiesubsidies van Bpifrance. De resultaten laten zien dat de gesubsidieerde bedrijven betere toegang hebben tot financiering door banken, maar dat dit effect heterogeen is en zich vooral concentreert bij micro-en kleine ondernemingen die ongeveer zes jaar actief zijn. Men vindt geen verbetering in de toegang tot financiering van eigen vermogen (uitgifte van aandelen), wat te verklaren is vanuit een substitutie-effect tussen bankleningen en financiering van eigen vermogen.

¹⁰⁵<https://www.bpifrance.fr/sites/default/files/2022-06/Evaluation%20d%27impact%20sur%20les%20Aides%20C3%A0%20l%27innovation%202020%20-%20version%20anglaise.pdf>

¹⁰⁶<https://www.bpifrance.fr/sites/default/files/2021-08/Impact%20of%20public%20loan%20guarantees%20-%20working%20paper%2020200911.pdf>

¹⁰⁷<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S004873332200021X>

11 WAT EN HOE MOGELIJK OVER TE NEMEN IN NEDERLAND?

In dit hoofdstuk kijken we naar wat er van de voorgaande beschreven buitenlandse mkb-initiatieven mogelijk overgenomen kan worden in het Nederlandse mkb-beleid, en op welke manier dat globaal zou kunnen. De buitenlandse voorbeelden bieden in de regel geen 1-op-1 blauwdruk voor het Nederlandse mkb-beleid omdat elk land zijn eigen beleidscontext en bestaande organisatiestructuren kent. We hebben gekeken naar werkzame elementen in de bestudeerde beleidsinitiatieven waarmee het Nederlandse mkb-beleid versterkt kan worden zonder fundamentele stelselwijzigingen. We hebben deze inzichten geclusterd naar enkele thema's. Er is dus gekeken naar:

- De mate waarin de werkzame elementen aansluiten bij knelpunten in het Nederlandse mkb-beleid.
- Empirische aanwijzingen dat deze benaderingen bijdragen aan beter bereik, gebruik of effectiviteit van beleid. Om deze reden komen de beleidsinitiatieven in Australië en Nieuw-Zeeland gericht op bedrijven tot 20 werknemers hieronder niet terug. Dat geldt ook voor het Estlandse voorbeeld waarbij met inzet van AI beoogt wordt de dienstverlening van de overheid aan het bedrijfsleven te verbeteren; dit traject is nog te kort in ontwikkeling om de effecten daarvan in kaart te brengen terwijl de eerste inzichten vooralsnog niet veelbelovend zijn.
- De mogelijke institutionele inpasbaarheid in de Nederlandse context. Het betreft in het kader van dit onderzoek een inschatting op basis van de expertise van de onderzoekers en deskresearch. Nader onderzoek hiernaar bijvoorbeeld door raadpleging van experts en relevante spelers zou meer zicht op de mogelijke inpasbaarheid in de Nederlandse situatie moeten bieden.

11.1 EÉN CENTRAAL MKB-TOEGANGSPUNT MET ACTIEF ACCOUNTMANAGEMENT

Wat overnemen?

Het buitenlandse voorbeeld Innovation Norway uit Noorwegen laat zien dat mkb-beleid effectief is wanneer mkb-ondernemers terecht kunnen bij één herkenbaar, centraal toegangspunt waarin informatie, advies en ondersteuning samenkomen. Er wordt niet alleen informatie geleverd maar ondernemers worden ook geadviseerd en actief begeleid naar passende ondersteuning. Innovation Norway fungeert als centrale publieke organisatie voor (financiële) ondersteuning van Noorse bedrijven op het terrein van innovatie, groei en internationalisering.

Kenmerkend voor dit model is dat ondernemers werken met een vast aanspreekpunt, dat hen helpt bij het articuleren van hun ondersteuningsvraag, en bij het combineren van verschillende instrumenten waaronder de toegang tot financiering. De toegevoegde waarde zit daarbij niet in afzonderlijke regelingen, maar in de organisatie van samenhang en maatwerk aan de voorkant.

Waarom kansrijk?

Een dergelijke inrichting:

- verlaagt drempels voor mkb-ondernemers;
- vergroot het gebruik van bestaande instrumenten;
- leidt tot lagere zoekkosten voor ondernemers.

De evaluatieonderzoeken van Innovation Norway laten positieve effecten op de groei en productiviteit van mkb-bedrijven zien.

Hoe toepassen in Nederland?

Voor de beleidsvertaling in Nederland lijkt het één-op-één overnemen van Innovation Norway als grote, omvangrijke organisatie niet opportuun. De huidige schaal, positionering en taken ervan zijn sterk verweven

met de Noorse context en is ontstaan uit een fusie van diverse organisaties. Wel biedt het model aanknopingspunten voor:

- het expliciet kiezen voor één herkenbare publieke ingang voor mkb-ondernemers;
- meer invulling geven aan de stimulering van innovatie en groei van mkb-bedrijven;
- het organiseren van actieve begeleiding van mkb-ondernemers via accountmanagement.

Een Nederlandse vertaling ligt daarmee onzes inziens niet in het oprichten van een nieuwe entiteit maar vooral in een versterkte en verbeterde positie van RVO met de invulling van actief accountmanagement gericht op innovatie en groei, met directe links naar toegang tot gerichte ondersteuning, financiële instrumenten en de regionale ontwikkelmaatschappijen. Daarvoor zal dan wel extra financiering vanuit de overheid nodig zijn, want dat betekent dat er accountmanagers aangenomen en/of opgeleid moeten worden met kennis van zaken en die de taal van de mkb-ondernemers spreken. Daarbij kan wel gedeeltelijk gebruikgemaakt worden van de adviseurs en de sectorale/thematische kennis die reeds bij RVO aanwezig zijn, maar naar verwachting zal zowel het aantal accountmanagers als de inhoud van het accountmanagement (flink) versterkt moeten worden zodat zij de natuurlijke gesprekspartner van mkb-ondernemers voor innovatie en groei worden.

11.2 KWANTITATIEVE DOELSTELLINGEN VOOR REGELDRUKVERMINDERING MET AANDACHT VOOR DE ERVAREN REGELDRUK DOOR ONDERNEMERS

Wat overnemen?

In verschillende onderzochte landen (Slovenië, VK) is regeldrukvermindering expliciet en structureel onderdeel van het mkb-beleid. Dit uit zich onder meer in het formuleren van kwantitatieve doelstellingen (in beide landen 25% reductie), het systematisch volgen van regeldrukeffecten, het ophalen van knelpunten in openbare consultaties, en het zichtbaar terugkoppelen van resultaten aan ondernemers.

Waarom kansrijk?

De buitenlandse voorbeelden laten zien dat regeldrukvermindering vooral effect sorteert wanneer deze:

- niet incidenteel, maar consistent wordt aangepakt;
- (tijdelijk) een specifieke kwantitatieve doelstelling kent;
- ook door ondernemers als verlichting ervaren wordt.

Hoe toepassen in Nederland?

Als we dit vertalen naar de Nederlandse situatie, waarin er reeds de nodige aandacht is voor het verminderen van de regeldruk, dan dient het accent voor meer effectiviteit gelegd te worden bij:

- Het opnieuw – zoals voorheen ook al eens gebeurd is - formuleren van kwantitatieve doelstellingen voor het verlagen van de regeldruk voor het mkb.
- Uitvoeren van nul- en vervolgmetingen, waaronder ook aandacht voor de ervaren regeldruk.
- Een taskforce waarin alle ministeries vertegenwoordigd zijn onder leiding van het ministerie van EZ.
- Expliciet zichtbaarder maken van voortgang en resultaten richting het mkb.

Eind 2025 heeft het ministerie van Economische Zaken al ingezet op het schrappen en vereenvoudigen van allerlei regels.¹⁰⁸ Doel is vóór de zomer van 2026 de regeldruk van 500 regels aan te pakken. Daartoe hebben sinds september 2025 alle ministeries regels in kaart gebracht die ondernemers onnodig belasten. Daarbij is gebruikgemaakt van input van ondernemers en brancheorganisaties, onderzoeken bij zogenoemde MKB-

¹⁰⁸ [Tussenstap aanpak regeldruk: kabinet schrapt en vereenvoudigt 218 regels voor ondernemers | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#).

indicatorbedrijven in 9 sectoren¹⁰⁹, signalen van het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) en evaluaties van bestaande wet- en regelgeving. Positief is dat een concreet aantal van 500 regels als doel gesteld is en de voortgang in aantallen wordt bijgehouden in een dashboard.¹¹⁰ Recent, op 29 juni 2026 is een kamerbrief verschenen over de resultaten van deze 500-regels-aanpak.¹¹¹ Daaruit blijkt dat het doel om voor de zomer 500 regels te schrappen of aan te passen niet gehaald is: er zijn voor de verschillende ministeries in totaal 403 regels geïnventariseerd en vooralsnog is bij 97 van deze regels de regeldruk verminderd (geschrapt of vereenvoudigd). Ook wordt aangegeven dat het kabinet regeldrukvermindering ziet als een blijvende opgave en er ingezet wordt op het jaarlijks schrappen of vereenvoudigen van minimaal 500 regels. Alle departementen krijgen daartoe concrete reductiedoelstellingen, gecoördineerd door de Taskforce Slagvaardige Overheid.

Tot welk concreet percentage lastenverlichting dit uiteindelijk zal leiden is echter niet bekend. Gevaar is dat een deel van de regels die daadwerkelijk aangepakt worden, behoren tot het laaghangende fruit en dat de daadwerkelijke lastenverlichting tegen kan vallen. De ene regel brengt immers meer administratieve lasten met zich mee dan de andere. Een concreet percentage lastenverlichting als doelstelling op basis van een nulmeting en vervolgmetingen met behulp van het Standaard Kosten Model, en daarnaast aandacht voor een afname van de *ervaren* regeldruk onder mkb-ondernemers is eerder aan te bevelen.

11.3 INVESTEREN IN INNOVATIEVE GROEI EN ONDERNEMERSCHAPSCAPACITEIT

Wat overnemen?

De buitenlandse voorbeelden in België en Italië laten zien dat mkb-beleid aangevuld kan worden met instrumenten die inspelen op verschillende fasen van het ondernemerschap. Dit gebeurt enerzijds via programma's die inzetten op professionalisering van gevestigde mkb-bedrijven zoals het Belgische PLATO-programma, en anderzijds via beleidskaders die ruimte creëren voor jonge, innovatieve ondernemingen om te groeien, zoals de Italiaanse Startup Act. De Italiaanse Startup Act onderscheidt zich doordat zij geen los instrument is, maar een coherent pakket van maatregelen, waaronder aanpassingen in regelgeving, fiscale prikkels en toegang tot financiering, gericht op het verlagen van drempels in de vroege groeifase.

Waarom kansrijk?

Er zijn indicaties dat expliciete aandacht voor innovatieve groei en ondernemerschapscapaciteit leiden tot positieve effecten:

- de Start Up Act in Italië leidt tot grotere doorgroei van innovatieve startups;
- het PLATO-programma in België leidt via versterking van management- en organisatievaardigheden bij gevestigde mkb-bedrijven tot productiviteitsverhoging van deelnemende bedrijven.

Hoe toepassen in Nederland?

Voor Nederland kan ingezet worden op:

- Het tijdelijk verlichten van wetgevingsregels voor innovatieve jonge bedrijven. Nederland heeft weliswaar reeds een aantal maatregelen en initiatieven om startups en scale-ups te ondersteunen.¹¹² Zo is er onder andere het Techleap dat fungeert als expertisecentrum en samen met stakeholders acties onderneemt om in het startup-ecosysteem toegang tot kapitaal, markten, talent en technologische of wetenschappelijke kennis te versterken. Ook zijn er regelingen zoals de

¹⁰⁹ Zie [MKB-indicatorbedrijven | Regeldrukmonitor](#). Een MKB-indicatorbedrijf is op het gebied van wet- en regelgeving een representatief voorbeeldbedrijf uit een bepaalde sector.

¹¹⁰ [Regeldrukreductie in beeld | Regeldrukmonitor](#)

¹¹¹ [Aanpak regeldruk en administratieve lasten | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

¹¹² <https://www.bedrijvenbeleidinbeeld.nl/beleidsinstrument/t/techleap>

Innovatiebox en de Vroegefasefinanciering die (innovatieve) startups proberen te ondersteunen. Een belangrijk verschil met Italië is de juridische borging. In de Italiaanse Startup Act heeft een startup een aparte juridische status gekregen waardoor het eenvoudiger is om bepaalde uitzonderingen toe te passen. Vooral op het gebied van verminderen van administratieve verplichtingen en flexibelere arbeidscontracten is dit duidelijk anders dan wat er in Nederland op dit moment gebeurt.

- Gericht op het professionaliseren van de ondernemerschapsvaardigheden en dus de groei van bestaande mkb-bedrijven, opzetten van een soortgelijk programma als het PLATO-programma in België. Dat zou kunnen door (net als in België) het openbaar aanbesteden door EZ/RVO van een programma zoals PLATO dat daarmee landelijk gefaciliteerd en regionaal uitgevoerd wordt, gericht op peer-learning en onderlinge kennisuitwisseling door ondernemers, met gedeelde financiering door overheid en deelnemers. Er zijn weliswaar soortgelijke intervisietrajecten voor ondernemers in Nederland beschikbaar zoals die gericht op snelle groei met NLgroei, en voor mkb-ondernemers zijn er via Business Open lokale clubs voor specifieke sectoren. Deze zijn echter minder intensief dan PLATO en bij de sectorclubs kunnen concurrentieoverwegingen deelname tegenhouden. Verder hebben we in Nederland het Ondernemersklankbord dat zich richt op individuele coaching en advies gedurende 1-6 maanden. In Nederland is het aanbod dus nogal versnipperd en daarmee onoverzichtelijk. PLATO is landelijk georganiseerd, wordt lokaal uitgevoerd, is intensiever (vaste groep ondernemers gedurende 1 jaar) en thematisch breder gericht dan in Nederland.

11.4 GERICHTE PUBLIEKE ROL IN MIDDELGROTE FINANCIERINGSVERLENING AAN HET MKB

Wat overnemen?

De buitenlandse voorbeelden (Bpifrance en Innovation Norway) laten zien dat publieke en centrale financieringsinstrumenten vooral toegevoegde waarde hebben wanneer zij zich richten op specifieke marktsegmenten waar externe financiering structureel tekortschiet, met name bij middelgrote financieringsbehoeften en een langere investeringshorizon voor het mkb.

Waarom kansrijk?

De internationale ervaringen laten zien dat gerichte centrale en publieke betrokkenheid kan bijdragen aan:

- betere toegang tot middelgrote en langjarige financiering;
- meer investeringen in groei en innovatie;
- positieve ontwikkelingen bij de betrokken mkb-bedrijven.

Hoe toepassen in Nederland?

Het is de vraag of het oprichten van een nieuwe, grootschalige instelling een haalbare optie is in Nederland. In het nieuwe coalitieakkoord van D66, CDA en VVD wordt de oprichting van een nationale investeringsbank wel genoemd als een van de plannen. In Frankrijk is er al langere tijd zo'n instelling, Bpifrance. Als dit plan doorgezet wordt, is het dus goed om naar de ervaringen in Frankrijk te kijken. In Nederland beschikken we over diverse algemene financiële instrumenten gericht op het mkb zoals Qredits voor micro-kredieten en BMKB voor kleine kredieten¹¹³, alsmede over financieringsregelingen voor innovatieve bedrijven (zoals de WBSO en de instrumenten genoemd onder sectie 11.3). In vergelijking met de voorbeelden in Noorwegen en Frankrijk is het Nederlandse financieringsinstrumentarium veel meer versnipperd en daardoor minder overzichtelijk/toegankelijk. Het opzetten van een nationale investeringsbank kost echter wel veel geld (de initiële kapitaalinjectie in Frankrijk was 18 miljard, en er zijn tussentijds nog verschillende kapitaalinjecties nodig geweest). Ook de legitimiteitsvraag is daarbij belangrijk: een nationale financieringsbank moet geen financiering aanbieden die eigenlijk door de markt aangeboden zou moeten worden.

¹¹³ Bij de BMKB staat de overheid borg voor een deel van het krediet dat een bank verstrekt aan een mkb-ondernemer, als het bedrijf onvoldoende zekerheden heeft maar wel economisch gezond is.

Meer beleidsfocus op de toegang tot middelgrote kredieten is in ieder geval van belang. Naast het oprichten van een nieuwe instelling kan ook gedacht worden aan kleinere aanpassingen via een betere afstemming tussen publieke en private financiers. Bijvoorbeeld door bestaande instrumenten zoals bijvoorbeeld de BMKB (Borgstelling MKB-kredieten) die loopt tot € 1,5 miljoen te differentiëren met een afzonderlijk luik voor middelgrote kredieten met andere voorwaarden. Of om bij de GO-regeling (Garantie Ondernemingsfinanciering) die gericht is op middelgrote mkb-bedrijven en grotere bedrijven en loopt van € 1,5 tot € 150 miljoen juist een light-versie voor kleinere mkb-bedrijven te introduceren.

Dit rapport doet verslag van onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van de Stichting NKOV.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij SEOR BV. Het gebruik van het materiaal in dit rapport is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of openbaarmaking in welke vorm dan ook is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van SEOR BV.

Het onderzoek is uitgevoerd door SEOR BV.